

РІК LXXV, Ч. 3

БЕРЕЗЕНЬ – 2018 – MARCH

№ 3, VOL. LXXV

НАШЕ ЖИТТЯ

OUR LIFE

ВИДАЄ СОЮЗ УКРАЇНОК АМЕРИКИ – PUBLISHED BY UNWLA, INC.

СОЮЗ УКРАЇНОК АМЕРИКИ

Неприбуткова організація

“НАШЕ ЖИТТЯ”

Рік заснування 1944

РІК LXXV   БЕРЕЗЕНЬ   Ч. 3Україномовний редактор – **Лариса Тополя**
Англомовний редактор – **Тамара Стадниченко**

Редакційна колегія:

Маріянна Заяць (з уряду) – голова СУА
Уляна Зінич, Святослава Гой-Стром,
Софія Геврик, Петруся Савчак,
Ірена Грамяк

ISSN 0740-0225

**UKRAINIAN NATIONAL
WOMEN'S LEAGUE OF AMERICA, INC.**
A Non-profit Organization**“OUR LIFE”**

Published since 1944

VOL. LXXV   MARCH   № 3 Ukrainian-language-editor – **Larysa Topolya**
English-language editor – **Tamara S. Cornelison**

Contributing Editors:

Marianna Zajac – UNWLA President
Ulana Zynych, Sviatoslava Goy-Strom,
Sophia Hewryk, Petrusia Sawchak,
Irena Gramiak

“НАШЕ ЖИТТЯ” ВИХОДИТЬ РАЗ У МІСЯЦЬ (ОКРІМ СЕРПНЯ)

“OUR LIFE” IS PUBLISHED MONTHLY (EXCEPT AUGUST)

ЗМІСТ – CONTENTS

Лариса Тополя. Наша мова українська	1
Маріянна Заяць. Ділимося вістками та думками	2
Ася Гумецька. Промова про мову	3
Олег К. Романчук. Про літеру «Г» і літеру «Г» або Навіщо українській мові російські милиці?	4
Олеся Василиць. Присвята Тарасові Шевченку	6
Marianna Zajac. Sharing Thoughts, News & Views	8
70-ліття СФУЖО	9
Твоя, Моя, Ваша, Наша: Мова Тут і Там / Yours, Mine, and Ours: Language Here and There.	10
Our Cover Artist / Наша обкладинка	11
Lada Bidiak. Grati-Tuesday.	12
Taras Shevchenko. My Friendly Epistle.	14
Ola M. Novak. Ukrainian American Veterans Present “Commander’s Award” to UNWLA Member Olyu N. Czerkas.	15
Maria Hordynskyj Holian. Mama’s Flowers	16
Марія Гординська Голіян. Мамині квіти	17
Тетяна МакКой. І.М. Трач: берегиня з роду Гарновських	18
Доброчинність. Стипендійна Акція СУА.	21
Відійшла у вічність: Дарія Генза.	23
Діяльність округ і відділів СУА.	24
Ihor Magun. Some Thoughts on Over the Counter Medications.	33
Нашим дітям	34
Наше харчування	36

На обкладинці: Марія Дольницька. *Дівчата, овіяні вітром.* 1926 –
1928, перебірчаста та ліможська емалі, 9 ½ x 5 ½ (24 x 14).
Колекція Українського Музею.

Дарунок д-ра Милослави М. та д-ра Юліяна Залізняка.

On the cover: Maria Dolnytska (1895-1974). *Girls in the Wind.* 1926-1928,
cloisonné and Limoges, 9 ½ x 5 ½ (24 x 14). Collection of The Ukrainian
Museum. Gift of Dr. Myloslawa M. and Dr. Julian Salisnjak

- The Editorial Board does not always share the point of view of the author.
- In Ukrainian, the editors follow the orthography of the Holoskevych dictionary.
- No reprints or translations of *Our Life* materials are allowed without the editor’s written permission.
- The author is responsible for the accuracy of the facts in the article.
- Unsolicited manuscripts will not be returned.
- The editor reserves the right to shorten submissions and make grammatical corrections.
- **PLEASE NOTIFY US OF ADDRESS CHANGES PROMPTLY** – there is no charge.
- There is no charge for **MEMORIAL NOTICES** and the photographs with them.
- Please note that the deadline for all **ARTICLE** submission is the **10th of each month**.
- Authors are requested to include a telephone number with manuscripts to allow us to acknowledge submissions and verify information

Periodicals Postage Paid at New York, NY
and at additional mailing offices.
(USPS 414-660)**POSTMASTER – send address changes to:
“OUR LIFE”****203 Second Ave., New York, NY 10003**© Copyright 2018 Ukrainian National Women’s
League of America, Inc.**Канцелярія СУА та адміністрація журналу “Наше життя”:**

Tel.: (212) 533-4646

E-mail: office@unwla.org • E-mail: unwlaourlife@gmail.com

Адміністратор: **Оля Стасюк**Канцелярйні години: **вівторок, середа, четвер – 11 – 7****UNWLA / Our Life****203 Second Avenue, 5th Floor
New York, NY 10003-5706**Administrator: **Olha Stasiuk**Office hours: **T. W. Th. – 11 a.m. to 7 p.m.**

\$3 Один примірник / Single copy

\$45 Річна передплата в США (не член СУА) / Annual subscription in the USA for non-members

\$50 В країнах поза межами США / Annual subscription in countries other than USA

Членки СУА одержують “Наше життя” з оплатою
членської вкладки через відділ. **Передплатникам**
письмово нагадується про відновлення передплати.

Річна вкладка вільної членки СУА – \$50.

Our Life magazine is included in UNWLA member
annual dues, payable through the member’s branch.**Subscribers** are sent renewal letters.

Annual dues for UNWLA member-at-large – \$50.

Наша мова українська

За час перебування в родині США я зрозуміла, що потрапила до поважної та серйозної української спільноти, що складається з національно свідомих і патріотично налаштованих союзнок. Захоплююся і схилию голову перед мужністю, стійкістю та бажанням українських жінок і жінок українського походження, які об'єдналися в США, перетворили її на потужну та відому у світі організацію. Вдячна, що прийняли мене до своєї когорти і даєте змогу разом з Вами примножувати її традиції та дбати про те, щоб США ставала ще потужнішою, розвивалася та розширювалася — і кількісно, і територіально. Охоче прийняла пропозицію стати редактором журналу «Наше життя» і, обіймаючи цю посаду, бачу, серед інших, своє завдання у тому, щоб зробити видання ще цікавішим, доступнішим і зрозумілішим ширшій аудиторії читачів.

«Наше життя» є одним з головних засобів поширення інформації про те, які добрі справи робить США. Також він є майданчиком для спілкування союзнок, що проживають на всій території США та в Україні. Крім того, використовуючи журнал, ми можемо ознайомлювати з нашою організацією тих жінок, які нещодавно приїхали до США та шукають українську спільноту, що їм близька за поглядами, переконаннями і рівнем патріотизму. Наш журнал повинен бути для української діаспори всіх хвиль імміграції таким, що об'єднує. І це збільшує вимоги і до змісту, і до мови, якою журнал послуговується. Бо від цього залежить, хто нам писатиме, хто нас читатиме і хто захоче до нас приєднатися, отримуючи відомості про США зі шпальт «Нашого життя».

Не применшуючи значення тематики дописів у журналі, наразі зупинюся на деяких мовних питаннях. Бо саме мова є одним із найважливіших факторів ідентифікації українця. До того ж, нині вона з феномена культури, засобу спілкування та пізнання світу перетворилася на фактор безпеки народу, усіх громадян України. І питання вибору мови спілкування безпосередньо стосується питання громадянської відповідальності за майбутнє своєї країни.

Через мовні особливості, за «мертвими» написаними людиною словами може проглядатися реальний її голос і емоції. Іноді ми навіть уявляємо зовнішній вигляд автора, побачимо або відчуваємо те, що знаходиться

навколо нього. Подібно до того, як мова цілого народу має свої виразні, тільки їй притаманні, властивості (що позначаються не лише певними правилами сполучення звуків у слова, а слів у речення, але вибирають низку національних, традиційних понять), мова кожної окремої людини також має індивідуальні риси — з багатою чи бідною лексикою, з уподобаними словами та зворотами, з простою чи складною будовою речення, з використанням (або заборонаю на використання) окремих, знайомих і близьких їй слів. Щоправда, заради того, аби людину зрозуміти, а також заради свідчення своєї грамотності, вона повинна дотримуватися граматичних правил і норм. Коли ж є потреба у діалекті, наріччі або говірці, слід пояснювати іншим значення вжитих слів або фраз.

Розмірковувати над мовою журналу почала з перших днів роботи, але особливий стимул отримала тоді, коли відредагували мій допис за Г. Голоскевичем. До бажання зрозуміти не знайомі мені слова (або правила їх написання), додалися пригнічення, незадоволення та обурення — стаття зарясніла чужими, невластивими моїй мові словами (або їх формами). І перетворилася в настільки чужий допис, що хотіла прибрати своє авторство. Але перші враження швидко вляглися, а натомість прийшло бажання розібратися, зрозуміти, навчитися, дослідити. Також, як усвідомила невдовзі, ті стани й відчуття були дані мені, щоб краще зрозуміти як тих, хто свого часу, плекаючи українську мову, вичищав мову іммігрантів, що прибули з різних куточків України, від суржику, домагався від дописувачів дотримання правопису Г. Голоскевича. Низький і сердечний їм уклін! Цей правопис і нині залишається взірцем для українців, бо його автору в період тотальної русифікації вдалося зберегти справжню українську мову. Проте час накладає відбиток не тільки на нас, але й на мову — і вона, попри наш супротив, також змінюється. І нині, аби вичистити її від суржику та взяти до уваги особливості й синонімічне багатство різних регіонів України, над новими словниками української мови працюють цілі авторські колективи, обговоренню українського правопису приділяють увагу на диспутах, конференціях, теле та радіопередачах.

Не минає ця проблема і нас, читачів і дописувачів журналу «Наше життя» Нам треба брати до уваги побажання і союзнок, які зростали з мовою початку та середини минулого століття, і носіїв сучасної української мови.

(Продовження на стор. 6)

Ділимося

ВІСТКАМИ ТА ДУМКАМИ...

Маріянна Заяць, голова

У суботу, 3-го лютого, Екзекутива СУА зібралась у своїй домівці в Нью Йорку для обговорення та прийняття важливих рішень щодо XXXII Конвенції СУА. Порядок денний цього засідання був складений у відповідь на запити та пропозиції численних членок СУА, які (після того, як зазначили, що вихідні у День пам'яті, що були традиційними для проведення конвенцій СУА десятиліттями, є зарезервовані для часу з сім'єю та друзями), проголосували на XXXI Конвенції СУА про прийняття переглянутих підзаконних актів та проведення чергової конвенції, що відбувається один раз у три роки, у вересні 2020-го року.

Наші членки також неодноразово висловлювали думку, що конвенція може бути успішнішою, якщо вона буде проводитись з пообіддя п'ятниці до середини дня неділі, а не до середини понеділка. У поєднанні з цим рішенням Екзекутива СУА визнала, що необхідно буде розробити нову програму, яка б відповідала новому графіку та новим часовим межам. Глибокі дискусії з цього питання почалися під час засідання 3-го лютого.

Саме в контексті цих дискусій обговорення змін стало темою нашого засідання. Ця тема розмови почалася з найважливішого питання: що буде загальною філософією нашої екзекутиви, яка розглядатиме зміни до конвенції стосовно української мови діаспори, якою ми були виховані, стосовно складу нашого членства, стосовно передбачуваного майбутнього нашої організації? Кожна учасниця засідання висловила свою думку і дискусії, що відбулися, відзначались як єдністю, так і розбіжностями у думках. Рішення щодо формату та графіка наступної конвенції було легким завданням у порівнянні з вирішенням інших піднятих питань.

Ми, за пропозицією англомовного редактора журналу «Наше життя», дійшли згоди та запропонували писати статті про українську мову, її еволюцію та відмінності між мовою, що використовується членками різних хвиль українських імігрантів до Сполучених Штатів

Америку. Ви можете прочитати деякі ідеї та думки з цього приводу у цьому (березневому) числі журналу. Ми також запрошуємо читачів ділитися своїми думками щодо цієї теми (англійською чи українською мовами) з редакцією. Це своєчасне питання, яке в даний час активно обговорюється в Україні та в кожній країні, де оселилися українці, та де існують українські спільноти. Ця проблема особливо актуальна для нашої організації та для цього журналу. Але, як показує коментар Лідії Бурачинської, колишньої голови СУА та редактора журналу, це не є для нас новим питанням: «З приїздом нової еміграції перед Союзом Українок Америки виникло нове завдання – охопити ці жіночі маси. Ця думка з'явилася на одних зборах у Філядельфії. Стояло питання, чи новоприбулі можуть вливатися до існуючих відділів, чи повинні створювати свої. Після довгих дискусій більшістю голосів вирішено (і таку позицію зайняла Олена Лотоцька), що вони повинні вступати до різних відділів, залежно від місця проживання». Це цитата з біографії, написаної пані Бурачинською про довголітню голову СУА Олену Лотоцьку, яка була опублікована двома частинами у виданнях «Нашого життя» в травні та червні 1994-го року.

Наступна цитата зі статті пані Бурачинської підкреслює природу та підводні камені цієї «головоломки» та зусиль, спрямованих на її вирішення або контроль: «Однак згодом виявилось, що це рішення було помилковим. Новоприбулі не почувалися добре в таких відділах і їхній плян праці їм не відповідав. Деякі членки (а їх були одиниці) вміли достосуватися, але загал залишився збоку, або з часом творив окремі відділи. А тоді обдумували завдання, які мали б виконувати».

Виявляється, навіть голова СУА Лотоцька, яка спочатку погодилася з пропозицією про те, що нові імігрантки приєднуються до вже існуючих відділів СУА, була здивована таким розвитком подій. Ми бачимо, це питання обговорювалось на всіх рівнях, як це писалось ще у перших випусках у «Нашого життя», що було перетворено з газети в журнал у 1951-му році.

Історія повторюється, тому нині ми вітаємо наших нові відділи, що складаються з найновіших емігранток з України та утворились у штатах Огайо, Коннектикут та Іллінойс. І ми вітаємо всіх членок цієї іміграції, які інтегрувалися в існуючі відділи та збагатили їх. Але ми не можемо прикидатись, що мовних і культурних відмінностей не існує.

У травні 1960-го року в журналі «Наше життя» з'явилася редакційна стаття під назвою «Наступна глава», присвячена 35-й річниці створення СУА. В останньому абзаці автор пише про останнє членство СУА (приєднане до 1950-х років) і зазначає, що «робота тих, хто останнім часом приєднався до СУА і намагається виконати свою місію, ще не може бути оцінена. Але треба пам'ятати і цінувати їхній свіжий внесок у цю велику установу, яка називається Союз Українок Америки».

Оскільки допис цього місяця також стосується змін, я б хотіла закінчити, зазначивши, що ми вітаємо зміни, які наші нові відділи приносять до нашої організації. Вони

запрошують нас, з їхніми новими ідеями та пропозиціями, мислити не стандартно, але також дають нам можливість розповісти їм про цю організацію, її багату історію, широкий спектр можливостей, що вона пропонує, і, найголовніше, як СУА навчає нас працювати, – іноді завдяки компромісу, але завжди разом, для загального блага. Це буде постійним прагненням, оскільки ми поширюємо діяльність на нових територіях країни, щоб запросити жінок з найновішої іміграції, для об'єднання з нами, щоб спільно діяти як українські жінки Америки.

Промова про мову

Кожна мова, подібно до звичаїв, поглядів і т.п., з часом міняється. Ми живемо у XXI столітті і скрізь спостерігаємо величезні зміни, які торкаються також і мовлення, і писання, адже листування тепер ведеться на комп'ютерах, а розмовляти можна на «селфонах». Та загляньмо трохи в минуле.

Колись я співпрацювала з редакцією «Нашого життя», надрукувала там статті: «Методи й матеріали для викладання української мови» (1989) та «Проблеми розвитку мови в українських дітей другого покоління» (1990). Склала підручник для англомовних студентів «Modern Ukrainian», який надрукував Канадський Інститут Українських Студій у 1980-му році і потім передруковував ще кілька разів. Сорок п'ять років була викладачем російської та української мов у Мичиганському університеті, брала участь у наукових конференціях і, звичайно, друкувала статті (як тоді казали «Publish or perish» – «Друкуй або пропадай»). Збірка моїх статей – «Вибрані праці» – тепер передрукована в Україні під назвою «Вибрані філологічні праці» і, здається, викликала зацікавлення. Отже, можу поділитися з читачами «Нашого життя» своїми думками відносно української мови. У статті «Українська мова сьогодні і завтра» я писала:

«Українське мовне питання обговорюється сьогодні всіма – і політиками, і соціологами, антропологами, філософами, психологами, мовознавцями і простими смертними». (Примітка: «Доречі, мовне питання стоїть в центрі уваги не тільки в Україні, але й в інших країнах, що були колись у складі СРСР – див. Taras Kuzio: «Language and Nationalism in the Post-Soviet Spaces» (*The Ukrainian Weekly*, September 24, 2000).

Як же це питання обговорюється? А ось як: «Узагалі кажучи, є два діаметрально протилежні погляди на стан і статус української мови: одні вважають, що ніщо мові не загрожує, що треба лишити її такою, яка вона є чи як вона «історично склалася» (аргумент «узвичаєності») – при цьому додається, що це лише діаспорці-галичани хочуть щось міняти і нав'язувати сучасній мові свої застарілі правила, зокрема правописні...

Другий погляд: українська мова під загрозою, її треба рятувати, потрібне негайне втручання держадміністрації на всіх рівнях».

Думаю, що цим усе сказано. Мої статті датуються кінцем минулого і початком теперішнього століття, отже з того часу дещо вже змінилося, як наприклад новий закон про викладання українською мовою і мовами нацменшин. Мої погляди теж дещо змінилися – наприклад, теперішній правопис я вже більш-менш сприймаю, але кількість русизмів, яка все росте, мене дратує. Чому, наприклад, стали казати «я вам повідомлю» замість звичайного українського «я вас повідомлю»? Бо росіяни кажуть «я вам сообщу». Але хто ж примушує українців казати так чи інакше? Ніхто, вони самі вибирають, що їм підходить. І це скрізь так. Я спостерігаю, як американці починають вживати якийсь новий вислів і як з часом він стає звичайним. Чи це значить, що українцям нема чого журитися, їхня мова сама собі дасть раду? Ні. Кажуть, що «Мова – це душа народу». Якщо зникає мова – зникає поняття етносу, народу. Про це говорять усі ті науковці, яких я згадую в першій цитаті. На цьому можу тепер закінчити.

Ася Гумецька.

Про літеру "Г" і літеру "Г" або Навіщо українській мові російські милиці?

Олег К. Романчук, PhD, шеф-редактор журналу «Універсум»

"У всьому світі мовою міжнародного спілкування дедалі більше стає англійська, або глобалійська ("globish" – від "global" і "english") як інструмент універсального та спрощеного взаєморозуміння зі словниковим запасом приблизно в 1500 слів. Цього достатньо, щоб порозумітися з японцем чи індусом, у Стамбулі чи в Пекіні...

Тому – геть російську як другу державну. Українець, який розуміє російську, – мудрець. А якщо нею ще й розмовляє – геній. Вчити і вдосконалювати російську – марна трата часу і зусиль на мову (язик) обмеженого простору спілкування економічно відсталих країн колишнього ССРСР.

Примушуйте себе та своїх дітей до вивчення англійської – там порядок, повага між людьми, висока культура, розвиток та технології, а найголовніше – майбутнє для України", – написав один із коментарів до моєї статті "Чи треба вивчати російську мову?".

Ведучи мову про сучасну семіосферу українського міста чи навіть села – вивіски, афіші, оголошення тощо, – можна говорити про широкомасштабну мовну агресію – нічим не виправдане транскрибування чужих слів кирилицею.

Науковці розуміють, що такі огульні запозичення з чужих мов неминуче призводять до зниження рівня мислення громадян, а відтак до незворотних змін щодо самоідентифікації.

З цього приводу цікавими є аргументовані роздуми знаного американського мовознавця доктора Святослава Трофименка "Русифікація задніми дверима".

"Вже понад 12 літ постколоніальна Україна як самостійна держава спілкується з іншими державами світу на дипломатичному та державному рівні, відстоюючи українські інтереси.

На жаль, цього не можна сказати про взаємовідношення української мови з іншими мовами світу. Тут Україна ще далі застрягла в колоніальному трясовинні.

Як можемо собі пригадати, політика колоніальної імперії була спрямована на те, щоб українців позбавити рідної мови. На це були всілякі прийоми: поступова ліквідація та усунення самобутніх українських слів зі словників та зневажливе окреслення тих, що залишилися, як "застарілі", "архаїчні", "діалектизми" тощо; їх заміна російськими словами та кальками; заборона відмінків (кличний) та букв-фонем (г).

Як знаємо, се було спрямоване на те, щоб українська мова виглядала як недолугий діалект російської мови....

Іншими словами, українцям не було дозволено вимовляти англійські слова так, як їх вимовляють англійці, американці чи канадці, а тільки так, як їх вимовляють росіяни. Наслідки того насильства закорінилися так міцно, що Україна їх ще не позбулася до сьогодні.

Чому ця російська "обробка" була така шкідлива? Справа в тому, що українська мова володіє багатшим фонемним фондом, ніж російська, для правильного відтворення англійських чи німецьких слів.

Ясна річ, що колоніальну владу це ніяк не влаштовувало, і тому передача чужих слів українськими фонемними та лексемними засобами не бралася взагалі під увагу.

Чуже слово писалося, а тим самим і вимовлялося, бо ж українська мова фонетична, тільки і виключно так, як воно було написане в російській, також чужій, мові. Отже всі, ради власної безпеки або за інерцією, писали ці слова "по-російськи", що не раз спотворювало вимову даних слів.

І так декілька поколінь українців виросло, зовсім не знаючи, як насправді звучать ці "англійські" чи "німецькі" слова в устах англофонів чи германофонів, приймаючи зросійщені чужі слова за чисту монету.

Тепер існує самостійна Українська держава, однак тавро і навички колоніальних часів поки що не зникли. Біда не тільки в тому, що вже увійшло багато раніше спотворених англійських слів в українську мову, але весь час доходять нові слова, і їх даліше мавпують з російської мови!

Подібні проблеми виникають також з німецькою мовою, однак вони стрічаються рідше. В основному маємо до діла з неправильною передачею фонем "га", "ге" і "ха" в географічних назвах та іменах власних.

Можна навіть сказати, що настало деяке погіршення ситуації, бо, наприклад, ще не так давно ім'я "Hans" писалось правильно як "Ганс" – а тепер, не знати звідки, появилось "Ханс". Таке хакання також почало з'являтися в іменах Helmut, Horst (писаних як Хельмут, Хорст) та інших.

Окрім того, треба додати передавання німецької комплексної фонемі "ei" (що має звучати "ай") як "ей". Наприклад, зустрічаємо писання прізвища Einstein як "Ейнштейн" замість, правильно, Айнштайн, слова Grossmeister як "гросмейстер" замість правильного гросмайстер (та ж це слово походить від слова майстер!)..

Писання англійських слів кирилицею (але українською) повинно давати змогу читачеві вимовити дане слово подібно до його вимови англофонами. Інакше будемо мати до діла з двома англійськими мовами: нормальною, вживаною англофонами, та шкандибаючою на російських фонемних милицях, що пропхалася в українську мову.

Коли писати англійське слово кирилицею так, що замість "ге" написано "га", то читач так і буде його вимовляти. При зустрічі з англофоном його або не зрозуміють, або зрозуміють фальшиво.

У першому випадку він буде казати слово-нонсенс, якого нема взагалі в англійській мові (наприклад грін замість грін). У другому випадку слово, яке він вимовлятиме, таки існує в англійській мові, але має зовсім інше значення, ніж він думав.

Багато людей можуть собі ще пригадати дипломатичний скандал, коли американського віце-президента Гора вітали як містер Гор, що є не тільки неправильно, але і вельми образливо.

Губернатора Канади, українського походження, Гнатишина вітали в Україні транспарантом "Welcome Mr. Gnatishin", хоч у його документах скрізь написано виразно латинкою "Hnatyshyn". Мабуть, взято прізвище Гнатишин написане по-українськи, але читане по-російськи.

Українська "г" це англійська "h", українське "г" це англійське "g", а українське "х" це англійське "kh". Деякі приклади, коли заміна звуку "ге" звуком "га" веде до слів іншого значення, подані в таблиці. [скороченно]

gag (гер = затичка, жарт) → hag (гер = відьма)
gaze (гейз = приглядатись) → haze (гейз = мряка)
gang (генг = банда) → hang (генг = вішати)
gate (гейт = брама) → hate (гейт = ненависть)
gas (гез = газ) → has (гез = має)
goal (голь = мета) → hole (голь = діра)
gold (голд = золото) → hold (голд = тримати)
good (гуд = добрий) → hood (гуд = капюшон)
got (гот = дістав) → hot (гот = гарячий)
gun (ган = пальна зброя) → Hun (ган = член плем'я гунів)
gum (гам = гума) → hum (гам = шум)
gull (гал = чайка) → hull (гал = шкірка)
girdle (гердл = пояс) → hurdle (гердл = перешкода)
ghost (говст = дух) → host (говст = господар)
gore (гор = закипіла кров) → whore (гор = повія)

Клопоти також виринають у писанні "и" там, де треба писати "і". Наприклад, появилось багато англіцизмів типу marketing, monitoring, які пишуться як маркетинг, моніторинг, сюди також входить боксерський "ринг"... Тут можна би згадати, що в деяких школах англійської мови в Україні – наскільки мені відомо – ще до сьогодні вчать не англійської, а русо-англійської мови, не вживаючи там, де треба, фонемі "ге", і хакаючи там, де має бути фонема "га". Але погляньмо на хаос в писанні прізвищ, де приходять фонемі "га", "ге" та "ха".

...Дехто скаже: "та ми вже до тих перекручених слів звикли – нам трудно перевчитися", ці слова вже "узвичаєні" тощо...

Повага до України та українців у світі може від усунення такого "узвичаєння" тільки зрости. Це було б також ще одним доказом, що місце України в Європі а не в Євразії, куди її дехто хотів би запахати". Висновок шановного американського мовознавця більш ніж слушний. Бо російські милиці українській мові не просто зайві, але й вкрай шкідливі.

Стаття «Про літеру «Г» і літеру «Г», або Навіщо українській мові російські милиці?» була поміщена на Face Book. Автор дав дозвіл на передрук.

Тарас Шевченко — великий поет, художник-мислитель, палкий захисник соціальних і національних інтересів та борець за волю українського народу. Своїм життям і творчістю він засвідчив абсолютне, органічне несприйняття зла в усіх його земних проявах. Унікальна творчість Шевченка та його життя зробили його постать одним із найпотужніших, найпривабливіших і найвідоміших символів України й українського народу. Елементом культу Шевченка стали також щорічні святкування не тільки дня його народження — 9-го березня, але й

смерті — 10-го березня та перепоховання — 22-го травня. Увесь світ вшановує пам'ять людини, котра залишила по собі світло Генія та дороговказ до волі «і мертвим, і живим, і ненародженим». Неабияку роль у цьому відіграють українці діаспори. Адже Шевченко, як уособлення України, є об'єднуючим фактором для українства всього світу. Він — наш всевіт, «обличчя» України перед людством, підтвердження нашої національної повноцінності.

Присвята Тарасові Шевченку

Олеся Василець

Славетний геній, душа народу, Твоє учення Не кане зроду. Твої нащадки, України діти, Безцінний спадок Нестимуть світом. Нестимуть слово — Потужну зброю,	У бій щоб мову Узять з собою. І словом гострим Завзято битись, Щоб потім просто Життю відкритись. Дивись, Тарасе, Які настали Часи зловісні!.. — Щоб ми повстали	І йшли до волі, Й життя любили, Негнулись долі Від вітру сили. Щоб ми не лячно, Кобзарю милий, Вклонялись вдячно Твоїй могилі. Щоб наші діти Отут зростали!	Скитань щоб біди Вовік не знали! Щоб Україна Була навіки... Здійми, Кобзарю, Свої повіки! В часи буремні Дивись, Тарасе, На нашу землю — Вона прекрасна!
---	---	--	---

Закінчення зі стор. 1: «Наша мова українська»

А також тих українських жінок, які розмірковують, чи варто їм долучатися до СУА та ознайомлюються з нашою організацією, зокрема, і через журнал «Наше життя». При цьому не можемо погоджуватися на друк неграмотних текстів, пам'ятаючи, що одна з наших опосередкованих місій — навчальна: для всіх нас і, найперше, для наших дітей і внуків. На жаль, складається ситуація, коли союзнянки, які пишуть нам дописи сучасною українською мовою, а ми їх редагуємо за правописом Г.Голоскевича, не впізнають своє «слово». Звичайно, це їх хвилює та сердить. Жінок, які недавно приєдналися або кого агітуємо приєднатися до СУА, лякають і напружують незнайомі, застарілі слова або спосіб їх написання, що базується на правописі 30-х років минулого століття. Це наводить їх на думку, що і сама організація може бути не сучасною, із застарілими поглядами на Україну. Також я розумію причини, потреби і доцільність використання саме Правописного словника Г.Голоскевича. Адже

він найближчий українцям, які прибули на американський континент у період заснування СУА та журналу «Наше життя» і містить слова, які вони чули від своїх батьків, і з якими зростали. Природно, що статті, написані сучасною українською мовою, так само обурюють тих, хто проживає в США не одне десятиліття.

Саме тому одне з питань, що наразі є важливим — пошуки та дотримання мовної концепції журналу з найменшим «мовним травмуванням» читачів і дописувачів. Нині членами СУА є жінки, що прибули на американський континент у різні часи, з різних куточків України і з різними мовними особливостями. В одних є своя «роль», а у когось чітко визначена «роля», хтось їсть «пиріг», а хтось смакує «пляциком», хтось отримує важливий вітамін з «цитрини», а інший насолоджується «лимоном». Але при цьому кожен може вибудувати великі «пляни» розвитку СУА або скласти грандіозні «проекти» щодо майбутнього української жіночої спільноти. І щоб «геніяльні» ідеї одних не гальмувалися «ініціативами» інших, нам разом

треба шукати гнучкі, виважені, компромісні рішення. А також з розумінням ставитися до редакційних виправлень, змін, скорочень і доповнень друкованих дописів.

Кожен з нас має свій «багаж», свої знання та свої вподобання щодо вживання слів, а наша мова — багата на синоніми. Ми можемо, наприклад, *йти, мандрувати, крокувати, простувати, тупцювати, пертися, ступати, марширувати, чимчикувати, брести...* Кожен має право використовувати ті слова, до яких «лежить його душа». Втім таке «право» звужується, коли йдеться про написання листів, дописів, наукових або популярних статей, літературних творів тощо. Також наша мова регламентується вживанням слів у правильному значенні і за наявності їх у словниках. Для прикладу, є особливості вживання слів, що відповідають англійським *open/close*. Бо українці *відчиняють/зачиняють* двері, вікна, квартиру, ворота, фіртку, хату; *відкривають/закривають* ресторан, змагання, засідання, таємницю, душу, картки, рахунок, закон фізики, комусь очі на правду; *розплющують/заплющують* очі, повіки; *розгортають/згортають* книжку, зошит, альбом, газету, журнал; *відмикають/замикають* замок, ключем двері тощо. Усі перелічені слова є в словниках, але використання їх може бути правильним (коректним) або ні. Незалежно від того, йдеться про письмо або усне мовлення, головне та найважливіше для нас — любити й шанувати мову, позбавлятися від суржика (різного походження) й російських слів, а також вживати слова у правильному їх значенні.

Деякі слова, вживані нами, справді є в словниках. Так, слово *гордість* нікого не здивує у словосполученні «*він наша гордість*»; але може напружити, якщо скажемо «*гордимся його успіхами*», бо краще ними *пишатися*. Слово *об'єм* також зі словника. Проте можемо говорити хіба що про *об'єм горнятка*, але в жодному разі не роботи, бо роботу характеризує *обсяг*. Ніхто не заперечує, що слово *другий* — абсолютно правильне й українське. Але вживати його у словосполученні «*роки йдуть один за другим*» — неправильно. У цьому випадку треба сказати «*роки йдуть один за одним*». А от слово *існуючий* взагалі є дуже примхливим, особливо якщо ми маємо намір вжити його на місці російського «*существующий*». Зокрема, вживання цього слова замість прикметників буде неправильним у таких випадках: *чинне законодавство, наявні теорії, заведений порядок, теперішні ціни, сучасні кордони, наявні проблеми*.

Мова є живою і постійно змінюється —

збагачується новими словами, звільняється від застарілих (найперше, «зросійщених»). Це пояснюється розвитком економіки, міграцією, науково-технічним прогресом, попаданням однієї держави під вплив іншої, бажанням за допомогою слів збагатити способи сприймання навколишнього світу. Бо не може людина, змінюючи світ, не змінюватися сама і не змінювати свою мову. Скажімо, чи знаєте ви, що Леся Українка започаткувала вживання слів «*напровесні*» та «*промінь*», а О. Пчілка — «*переможець*» і «*палкий*»? Чи дійшли б до нас ці слова, якби категорично заборонили їх вживати?

Нам слід дбати про те, щоб ми, українці, розуміли один одного. Щоб у недалекому майбутньому не сталося прикрасі, коли ті, хто прибув до США багато років тому, перестане розуміти представників «*нової хвилі*» імміграції, і навпаки. Це вже відчувають союзняки, які давно виїхали з України і нині її відвідують. Чи цього б ми хотіли для себе, для своїх дітей і внуків, яких навчаємо української мови і які її черпають також з нашого журналу? Чи бажаємо того, щоб їхню мову не розуміли в Україні, або сприймали як діалект і говірку, що відійшли у минуле?

Для мене, як і для інших членів СУА, є дуже важливим питання збереження української мови — чистої та зрозумілої. Під час живої дискусії ми знайдемо відповідь на запитання, як це зробити в оновленій ситуації. Бо всі ми — українці, бо всіх нас об'єднує любов до України та бажання зберегти нашу національну ідентичність. А головне — ми всі є членами однієї, багатой на духовні цінності, української спільноти — Союзу Українок Америки. Сподіваюся, ми разом досягнемо виваженого компромісу, що не образить ні поважних, заслужених і мудрих представників перших міграційних хвиль, ні тих українців, які недавно прибули до Америки з різних куточків України. Адже всі ми зацікавлені в тому, щоб кожен автор не тільки впізнавав свої дописи, але й писав грамотно, щоб на шпальтах журналу кожен читач міг бачити рідну та знайому йому материнську мову, щоб українці, які ще думають над тим, чи долучатися до СУА, прийняли правильне рішення на користь нашої організації та на користь України.

І на останок — з китайської мудрості: «*Немає людини, яка б не робила помилок; але той, хто виправляє та визнає свої помилки, — мудрець*». **То ж будьмо розумними та мудрими!**

Лариса Тополя,
редактор.

Sharing

NEWS & VIEWS...

Marianna Zajac, UNWLA President

On Saturday February 3 the UNWLA Executive Committee met at headquarters in New York City to discuss and make important decisions regarding the XXXIInd UNWLA Convention. This agenda was prompted by requests and suggestions from numerous UNWLA members who (after pointing out that Memorial Day Weekend, which has been the customary schedule for UNWLA conventions for decades, is reserved for family and friends) had voted at the XXXIst UNWLA Convention, by passing the revised by-laws, to hold the next triennial convention in September 2020.

Our membership has also repeatedly voiced the opinion that the convention might be better if it were scheduled from Friday afternoon through mid-day Sunday rather than through mid-day Monday. In conjunction with this decision, the Executive Committee recognized that a new program would need to be developed to accommodate the new schedule and new time frame. Deep discussions toward that end began during the February 3 meeting.

It was within the context of these discussions that dealing with change became the theme of our meeting. This theme began with an overarching question: What was going to be the general philosophy of this Executive Committee when dealing with changes to the Convention, to the diaspora Ukrainian language with which we were raised, to the makeup of our membership, to the foreseeable future of our organization? Each participant at the meeting voiced her opinions, and the discussions that ensued were marked by agreement and by differences of opinions. Deciding on the format and schedule of the next Convention was an easy assignment compared to dealing with the other issues raised.

We agreed, at the suggestion of *Our Life's* English language editor, to invite articles on the topic of the Ukrainian language, its evolution, and distinctions between the Ukrainian used by members of the various waves of Ukrainian immigrants to this country. You can read some opinions and thoughts on this matter in this month's issue. We also invite readers to submit their views on this topic (in English or Ukrainian)

UNWLA Exec Meeting, February 3, 2018. From left to right: First row: Christine Boyko, 2nd VP-Membership; Nadia Nynka, 3rd VP- Public Relations; Marianna Zajac, President; Lydia Jachnycky, 1st Vice President. Second row: Vera Kushnir, Financial Secretary; Maria Andriyovych, Officer at Large; Iryna Buczkowski, Recording Secretary; Valentyna Tabaka, Officer at Large.

to the editors. It is a timely issue, one which is currently and heatedly debated in Ukraine and in every country where Ukrainians have settled and where Ukrainian community life exists. The issue is particularly relevant to our organization and to this magazine. But it is not by any means a new issue, as a comment from Lydia Burachynska, a previous UNWLA president and editor of the magazine illustrates: "With the arrival of a new emigration to the United States, the Ukrainian National Women's League of America was faced with a new task—to interest these large numbers of women in our organization . . . The question was whether the newly arrived should join existing branches, or whether they should create their own. After long discussions, the majority concluded that they should join existing branches, depending on their place of residence."

This is a quote from a biography written by Mrs. Burachynska about long-time UNWLA President Olena Lototska, which was published in two parts in *Our Life's* May and June 1994 issues.

A follow-up quote from Mrs. Burachynska's article underscores the nature of the conundrum and the pitfalls of efforts to resolve or control it:

However, it turned out that this decision was incorrect. The "newcomers" did not feel comfortable in these already existing branches and their proposed plan for projects did not

fit with the existing branches. Some members (but these were few) were able to assimilate into existing branches, but generally they remained on the sideline and eventually created separate branches. And only then did they develop their own plans for future projects.

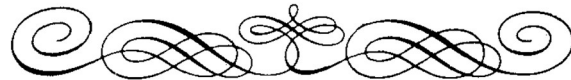
It appears that even President Lototska, who had initially agreed with the proposal that new immigrants join already existing UNWLA branches, was surprised by these developments. We see this matter being debated at all levels, as written up in *Our Life* way back in its first issues as it was transformed from a newspaper to a magazine in 1951.

History repeats itself as the saying goes: Today, we welcome our new branches composed of the newest immigrants from Ukraine—thus far in Ohio, in Connecticut, in Illinois. And we welcome all members from this immigration who integrated into existing branches and enrich these. But we can't pretend that the linguistic and cultural differences don't exist.

The May 1960 issue of *Our Life* featured an

editorial entitled "The next chapter," which focused on the 35th anniversary of the UNWLA. In the last paragraph, the author references the most recent UNWLA membership (those joining in the 1950s) and states that "the work of those who most recently joined UNWLA and try to fulfill its mission, cannot yet be evaluated. But one must remember and appreciate their fresh contribution to this great institution called the Ukrainian National Women's League of America."

Because this month's column is also about change, I would like to end by noting that we welcome the changes our new branches are bringing to our organization; they are inviting us, with their new ideas and proposals, to think out of the box but also giving us the opportunity to teach them about this organization, its rich history, the broad scope of possibilities it offers, and most importantly, how the UNWLA teaches us to work, sometimes by compromise, but always together, for the common good. This will be an ongoing endeavor as we reach out to new areas of the country to invite women from the most recent immigration to join hands with us as Ukrainian American women.

70-ліття СФУЖО

Повідомляємо, що величаве відзначення 70-ліття СФУЖО
відбудеться

27-го, 28-го і 29-го жовтня 2018-го р. в місті Філадельфія, США,

де започатковано СФУЖО. Річні наради СФУЖО призначені на 26-го жовтня, тобто за день до святкового Конгресу. Просимо мати ці дати на увазі та планувати бути учасником цієї важливої події багатогранної історії нашої Федерації. Пов'язані деталі святкування будуть повідомлені найближчим часом.

WFUWO's 70th Anniversary

We are pleased to announce that WFUWO's 70th anniversary
will be celebrated in Philadelphia, Pa., USA

on 27-29 October 2018 during the WFUWO Congress.

The WFUWO Annual Meeting will be held prior to the celebration on October 26, 2018. Please note these dates and plan to attend this important milestone in our multifaceted history. You will be advised of the celebration details in the near future.

Твоя, Моя, Ваша, Наша: Мова Тут і Там Yours, Mine, and Ours: Language Here and There

This month's issue of *Our Life* includes several Ukrainian-language articles/commentaries related to the Ukrainian language, specifically to the differences in the spoken and written language used by members from the various immigrations of Ukrainians who live in America. The discussion crosses borders (at least peripherally) by touching on the debates on the Ukrainian language used in today's Ukraine. First-hand experiences with such discrepancies (here and in Ukraine) as well as recent impromptu conversations on the subject with various people, prompt me to add my two cents to this discussion.

I begin by revealing that my first language was Ukrainian. As someone who arrived in the USA at the ripe old age of six months, I was part of the huge wave of Ukrainians who came to this country after WWII. We settled in Philadelphia, part of a close-knit community that comprised men and women and children who had survived the war and related horrors, a community that was enthusiastically involved in religious, academic, and social activities and institutions that were part and parcel of hromada life. Some of these activities and institutions already existed, created and engaged in by Ukrainian immigrants who had come to America before us; some were new and reflected different interests and social needs and desires.

Growing up in this milieu meant speaking Ukrainian at home and at places and events where other Ukrainians were present. Even then, the Ukrainian of the hromada was neither identical nor uniform in word choice or pronunciation. Nominally "Ukrainian," it was a complex conglomeration of words and accents and expressions, a multifaceted *lingua* (almost but not quite) *franca* that reflected differences in geographical origins, education, religious affiliations, and other factors. Those of us raised in this environment knew instinctively whether someone's people came from Eastern or Western Ukraine, whether they worshipped at the Ukrainian Catholic Church or the Ukrainian Orthodox Church, even whether they were members of Plast or CYM and what area of Philadelphia they lived in.

Fast forward to the 1980s and my first trip to Ukraine. This was a trip with my mother, a wonderful traveler who chose an itinerary that took us from Lviv to Poltava to Odesa and several places in between, a fascinating journey that including some interesting linguistic adventures and discoveries. My first strange encounter with language issues came in Lviv where I met a member of the Ne Zhurys ensemble (several years before they came to perform in the USA). The encounter was causal; I believe I stopped him to ask for directions to someplace, and the first thing he said was, "Чи пані з Польщі?" (Is Madame from Poland?).

I answered, "Ні, пані з Америки" (No, Madame is from America), a response that elicited interest but not shock and awe (Ukrainian American tourists had been visiting Western Ukraine regularly for several decades by this time). My new friend introduced me to several other people, and we spent some time walking through Lviv and chatting. At some point, I moved off the sidewalk onto the street to let an elderly couple pass. One of my new friends made a comment about the *trottoir* being too narrow.

I said, "Huh? What do you mean trottoir? That's a French word."

He explained that everyone in Lviv used this word and then asked what Ukrainians in America call a sidewalk. When I responded "хідник," he and my other new-found friends were delighted; they actually stopped passersby in the street to inform them of this new and interesting Ukrainian word imported from America.

Our tour group moved on, eventually arriving in Kharkiv. After settling into our hotel, my mother and I took a stroll down the main street, a stroll that took us to Kharkiv's city hall where we were surprised to find a demonstration, a protest by students and young professionals on the issue of language. One of several young men involved was shouting through a bullhorn, "Віддайти мову!" (give us back our language).

We stopped walking and stood transfixed, awed and exhilarated by what we were hearing and simultaneously frightened for the speaker and his companions because they were surrounded by a large number of well-armed and uniformed soldiers or policemen. We asked one of the protestors standing nearby about what we were witnessing, and he was pleased to explain and answer our questions. He was just as curious about us and asked, "Чи пані зі Львова?" (are you ladies from Lviv?) Once again, I explained "Ні, ми з Америки," a response that amazed him and turned us into instant celebrities because very few Ukrainian Americans visited Kharkiv in those days. We were soon surrounded by young protestors who

wanted to know all about us, all about Ukrainians living in America, and especially wanted to know how someone who grew up in Philadelphia spoke Ukrainian.

This trip down memory lane brings me back to the present discussion on language, which is complicated and sometimes contentious, as one side tries to modernize the lingo with hybrid words like “лідери” and “мітінги” while the other side clamors for linguistic purity and integrity because in REAL Ukrainian, we have “провідники” and “збори.” And therein lies the question: What is real Ukrainian? Listening to all sides (and yes, there are more than two sides to this issue) can be overwhelming; determining which is correct is even worse.

I end this contemplative saga with a more recent personal encounter and discussion on the subject of language. It took place at a local branch of Samopomich when one of the tellers, a more recent immigrant to America, asked me where I was born—a prelude to a conversation about language during which she expressed great surprise that I had managed to learn how to speak Ukrainian so well. I smiled and thanked her for the compliment while thinking (but not saying) that her Ukrainian was also pretty good. Reflecting on this exchange suggests that there is room for compromise and that co-existence is possible. – tsc

---

Our Cover Artist

Maria Dolnytska was born in Lviv, Ukraine, 1895. Her family moved to Vienna c. 1911–1912 when her father was appointed an imperial justice to the city. Maria studied enamel, drawing, and painting for seven years at the Imperial-Royal School for Arts & Crafts in Vienna. She was awarded the meritorious Eitelberger prize in 1918 and began to sell her work. The ravages of World War I left few opportunities in Vienna or Ukraine, a situation that encouraged Dolnytska to immigrate to the U.S. in 1921. She initially resided with her sister in Minneapolis, worked prolifically, and began to exhibit her work, which received promising reviews but did not sell well. This motivated her to move to Philadelphia, but the same situation prevailed and Dolnytska returned to Vienna in 1925, deciding to focus solely on enamel. She exhibited widely across Europe, including at the Two Hundred Years of Artistic Creativity of Austrian Women Artists at the International Women’s Congress (1930); at the Volkwang-Museum in Essen (1932); and especially at the Museum of Arts & Crafts in Prague (1936), which featured 55 of her enamels. She also exhibited her work in Lviv from 1927 into World War II. Life in Vienna became increasingly difficult for her during and in the aftermath of the war, particularly following the Soviet offensive of Vienna and the subsequent Allied occupation of Austria. In 1955, when the occupation ended, she resumed creating art and public life. Her works are found in numerous collections across Europe and the United States. She died in Vienna in 1974.

Наша обкладинка

Марія Дольницька, Відень (Австрія). Народилась у Львові у 1895-му р.; померла у Відні у 1974-му р. Приблизно у 1911 – 1912 рр. родина переїхала до Відня, де батько дістав призначення на посаду імперського судді. Протягом семи років вивчала емаль, малюнок та живопис в Імператорсько-Королівській школі мистецтв і ремесла. Отримала похвальну нагороду Айтельберга у 1918-му р. і невдовзі почала продавати свої роботи. Тяжкі випробування Першої світової війни не дали Дольницькій розвинути свій талант і у 1921-му р. вона емігрувала до США. Проживала в Міннеаполісі разом з сестрою та плідно працювала, виставляючись і отримуючи позитивні відгуки. Роботи продавались важко й мисткиня переїхала до Філядельфії, але комерційного успіху не мала й там. Повернулася до Відня у 1925-му р. і зосередилась на емалі. Виставлялася в Європі, брала участь у виставках «Двісті років творчості австрійських мисткинь» на Міжнародному конгресі жінок (1930), у Музеї Фолькванг в Ессені (1932) та в Музеї мистецтв і ремесла у Празі (1936), де представила 55 емалей. З 1927-го р. виставлялася також у Львові. Її життя стало важчим під час і після війни через «советський» наступ на Відень та окупацію Австрії. Почала виставлятися знову і повернулася до активної роботи та громадського життя тільки після закінчення окупації Австрії у 1955-му р. Її твори є в багатьох колекціях Європи та США.

Grati-Tuesday

by Lada Bidiak

Four generations of volunteers. (Left to right) Lada Bidiak, Mika Bidiak, Tamara Hordynsky, Ksenia Hapij, Maya Bidiak, Photo by Roman Shyprykevych.

Packing boxes of winter clothing for the needy in Ukraine. (Left to right) Mika Bidiak, Pilar Paradiso, Maya Bidiak, Ashleigh Cotter, Matthew Kelly, Photo by Ksenia Hapij.

Every Tuesday morning, my co-worker Jillian stops me on my way into the store and says, “It’s Grati-Tuesday. What are you grateful for?”

I admit that the first time she approached me with this question, I was taken aback. I told her that I had to think about it, and she replied, “Don’t think. Just tell me. What are you grateful for?”

Put on the spot, I answered, “I’m grateful that our kids are healthy.”

“Good one, Lada,” she replied, and went on to ask another co-worker the same question.

Since that day, I come to work on Tuesdays armed with lists of things for which I am grateful.

Over the years (Jillian and I have now been working together for nearly nine), my answers have ranged from simple (“the warm weather” and “that we’re done with the stomach bug in our house”) to grand (“the people protesting in the streets in Kyiv” and “to be living in a country where we have the right to vote”).

My responses often reflect lessons learned at home. From a young age, I was taught never to take anything for granted. We grew up with a roof over our heads, food on our table, and clothes on our backs, as well as with the clear knowledge that thousands of people in the world were not as lucky. My mother Ksenia was not only a stay-at-home mom but also a full-time volunteer. I don’t remember a time when she was not involved with one project or another, helping those less fortunate than we were. Throughout my entire childhood, she collected used clothing, which she then shipped to Ukrainian orphanages in Brazil. My father, my siblings and I quickly became accustomed to coming home at the end of the day to piles of bags at the end of our driveway, all filled with clothing that had to be sorted, cleaned, packaged and shipped. The lovely people at the post office knew my mother by name, as did most people in our Ukrainian community.

Baking babky for elderly parishioners. (Left to right) Maya Bidiak, Mika Bidiak, Ksenia Hapij, Photo by Ihor Hapij.

As the years went by, Mama's charitable work expanded from helping poor people in Brazil to helping people living in our surrounding area and in Ukraine. In 2009, bolstered by a strong support system within our church and parish, Mama founded The Charitable Program of St. John's Ukrainian Catholic Church in Newark. On a local level, Mama and her army of volunteers deliver homemade meals to elderly and infirm members of our community, bringing not only food but also a bit of warmth and companionship to those who are lonely. Several times a year, the volunteers donate food to the St. John's Food Kitchen in downtown Newark, helping to feed the hungry in our immediate area. After Hurricane Sandy devastated homes in the surrounding area, The Charitable Program reached out to several Ukrainian families who had suffered great losses.

Thanks to the generosity of many parishioners and supporters within the United States, as well as an army of volunteers in Ukraine, The Charitable Program has been able to provide financial assistance to wounded Ukrainian soldiers, orphans, sick and handicapped children, the elderly, and the homeless in Kyiv and Lviv. It has also provided assistance to Eastern Ukrainian refugees who found themselves displaced within their own country. This past year, Program volunteers called

upon parishioners to become Angels of Mercy and to help provide financial assistance to people living in extreme poverty in Ukraine.

Last week, when my co-worker Jillian greeted me with her usual, "It's Grati-Tuesday. What are you grateful for?" my response wasn't the one I had prepared. Instead, I told her, "I am grateful that our children want to be like my Mama when they grow up." Our older daughter, Maya, sees her grandmother as the ultimate role model. She wants to be a humanitarian, like Babusia, and recently took it upon herself to hold a coat drive at her school. Maya collected nearly 1,000 pounds of warm winter clothing and has shipped 22 boxes to the needy in Ukraine. Our younger daughter, Mika, sells crafts to her classmates and online, donating the proceeds to the American Cancer Society. Both of our daughters understand how fortunate they are to be living in this country, with a roof over their heads, food on their plates, and clothes on their backs. Each of them, in her own way, is an Angel of Mercy, continuing the legacy of compassion and generosity that we have all learned from my Mama.

*The author is a member of UNWLA Branch 134
in Whippany, N.J.*

You cannot do a kindness too soon for you never know how soon it will be too late.
— *Ralph Waldo Emerson*

Compassion is language the deaf can hear and the blind can see. — *Mark Twain*

Kindness is in our power even when fondness is not. — *Henry James*

Be a rainbow in someone else's cloud. — *Maya Angelou*

Guidelines for Submitting Photographs to Our Life

Renaming your photos. Please do not send photos named JPG126XYZ324 or something similar. ALL photos should be renamed and numbered, preferably in the sequence you would like them to appear in article. For example, #1 Branch 489, #2 Branch 489, #3 Branch 489, or some other system that makes it easy to identify what the photos are intended to illustrate and where they belong.

Captions. Please type a caption for each photo and provide this information at end of your article. Number each caption so that it corresponds with the photo it describes.

Photo credits. Please give credit where credit is due and let us know name(s) of photographer(s).

My Friendly Epistle

*To the Dead, the Living, and to Those Yet Unborn,
My Countrymen, All Who Live in Ukraine and Outside Ukraine*

Day dawns, then comes the twilight grey,
The limit of the live-long day;
For weary people sleep seems best
And all God's creatures go to rest.
I, only, grieve like one accursed,
Through all the hours both last and first,
Sad at the crossroads, day and night,
With no one there to see my plight;
No one can see me, no one knows me;
All men are deaf, no ears disclose me;
Men stand and trade their mutual chains
And barter truth for filthy gains,
Committing shame against the Lord
By harnessing for black reward
People in yokes and sowing evil
In fields commissioned by the Devil . . .
And what will sprout? You soon will see
What kind of harvest there will be!
Come to your senses, ruthless ones,
O stupid children, Folly' sons!
And bring that peaceful paradise,
Your own Ukraine, before your eyes;
Then let your heart, in love sincere,
Embrace her mighty ruin here!
Break then your chains, in love unite,
Nor seek in foreign lands the sight
Of things not even found above,
Still less in lands that strangers love . . .
Then in your own house you will see
True justice, strength, and liberty!

Gain knowledge, brothers! Think and read,
And to your neighbours' gifts pay heed,
Yet do not thus neglect your own:
For he who is forgetful shown
Of his own mother, graceless elf,
Is punished by our God Himself.
Strangers will turn from such as he
And grudge him hospitality—
Nay, his own children grow estranged;
Though one so evil may have ranged

The whole wide earth, he shall not find
A home to give him peace of mind.

Sadly I weep when I recall
The unforgotten deeds of all
Our ancestors: their toilsome deeds!
Could I forget their pangs and needs,
I, as my price, would than suppress
Half of my own life's happiness . . .

Such is our glory, sad and plain,
The glory of our own Ukraine!
I would advise you so to read
That you may see, in very deed,
No dream but all the wrongs of old
That burial mounds might here unfold
Before your eyes in martyred hosts,
That you might ask those grisly ghosts:
Who were the tortured ones, in fact,
And why, and when, were they so racked?...

Then O my brothers, as a start,
Come, clasp your brothers to your heart,
So let your mother smile with joy
And dry her tears without annoy.
Blest be your children in these lands
By touch of your toil-hardened hands,
And, duly washed, kissed let them be
With lips that speak of liberty!
Then all the shame of days of old,
Forgotten, shall no more be told;
Then shall our day of hope arrive,
Ukrainian glory shall revive,
No twilight but the dawn shall render
And break forth into novel splendour . . .
Brother, embrace! Your hopes possess,
I beg you in all eagerness!

Taras Shevchenko
Viunishcha, December 14, 1845

Translated by C. H. Andrusyshen
and W. Kirkconnell

Celebrating March Birthdays in Ukrainian History

Poet Taras Shevchenko, March 9, 1814

Composer Mykola Lysenko, March 22, 1842

Metropolitan Vasyl Lypkivsky, cofounder of the
Ukrainian Autocephalous Orthodox Church, March 19, 1864

Ukrainian American Veterans Present “Commander’s Award” to UNWLA Member Olya N. Czerkas

by Ola M. Novak

*Presentation of Commander’s Award Plaque.
Left to right: Ihor W. Hron, Post #40 Commander,
Olya N. Czerkas, Gene Tomashosky, Post #40
Vice-Commander, John Czerkas, Post #40 Adjutant.
(Photo courtesy of Bohdan Hirniak)*

Commander's Award Plaque presented to Olya Czerkas

The Ukrainian American Veterans, Inc., Cpl. Roman G. Lazor, Post #40, located in North Port, Florida, held its annual Christmas luncheon on December 1, 2017, at The Family Table Restaurant. As Post members, families, and friends celebrated the Christmas season, Post 40 Commander Ihor W. Hron and Post 40 Vice-Commander presented the prestigious “Commander’s Award” to two individuals in recognition of their commitment and dedication to the community: Colonel Roman Rondiak and Olya N. Czerkas.

Colonel Roman Rondiak, U.S. Army, Special Forces, retired. Colonel Rondiak has been and continues to be actively involved with local and national Ukrainian American Veterans. He has held many leadership roles and is a positive and influential member of the Ukrainian American community in North Port and throughout the United States. Olya N. Czerkas, a retired teacher and long-time member of the UNWLA, was honored “For her dedication and commitment to the Ukrainian American community of the greater St. Petersburg, Florida, area. She holds key leadership positions in numerous organizations and is inspirational to all.”

Olya is currently serving as president of UNWLA Branch 124 (St. Petersburg, Florida) and concurrently serves the organization as co-liaison for Branches-at-Large. She is a parishioner at Epiphany of Our Lord Ukrainian Catholic Church and serves with St. Anthony’s Hospital Auxiliary. Olya is also an Advisor to the Ukrainian National Association (UNA) and has worked in an administrative capacity at the Soyuzivka Children’s Camp for the past 27 summers. Though formally retired from teaching, her love of nurturing endures in the community where she has taught Ukrainian dance, organized children’s events, and coordinated other community activities.

We salute our fellow Soyuzianka Olya Czerkas for this well-deserved honor.

Kudos, Olyu!

Mama's Flowers

by Maria Hordynskyj Holian

Translated from Ukrainian by Lubomyra Smoluj Bakopoulos

1943. Halychyna (Western Ukraine) was under German occupation. My mother, Vasylyna Kryzhaniwska Hordynskyj, was working at the post office in Ivano-Frankivsk. My grandmother (Babtsia) Maria Kryzhaniwska lived in the village of Horodenka. While working in the field, her thoughts always centered on her daughter, her beloved Vasylynka. Whenever, she could, she would sell her produce in the city market. It was there that a young man transporting produce from the village to the city approached my Babtsia and told her he was going to Ivano-Frankivsk. Babtsia's heart was overjoyed at the chance that this young man might be able to deliver her favorite flowers from her well-tended garden to Vasylynka at the post office. Babtsia asked for the favor. The young man graciously agreed and delivered them.

Soon after, the news came that the Russians were fast approaching, and the Germans were retreating. Mama got the message that she must flee, just as many others were doing. The emigration began. Mama took her precious gift, her flowers, with her—they were her last contact with her dear Mother and her beloved village.

Holding the flowers in her hands while traveling in an uncovered and crowded wagon, weary and soon falling asleep, Mama saw her mother in a dream, and suddenly awoke, catching herself at the very edge of the wagon. Protected from a fall by her mother, she survived the displaced person's camp in Germany and eventually came to America with her husband, Roman Hordynskyj. Mama brought her treasured flowers with her to America, always keeping them close to her.

One day, she told me the story of how she had received a big bouquet of flowers from Babtsia. My child's eyes envisioned a huge, colorful bouquet of flowers, the kind I had seen in a florist's shop. "Let me see!" I excitedly asked. Mama brought out the flowers: dried, tiny, and fragile.

I grew up. Mama passed away. I kept the flowers close to me, dear to me, just as Mama had. Eventually, the chance came to travel to where this story began—the village of Horodenka. I met my family there—a long awaited dream. They told me that we would go to Babtsia's grave. "What should I bring to Babtsia's grave?" I thought. "I will bring the flowers that she gave to Mama."

I filled an envelope with a few of the flowers and kept the rest for myself. Showing them to my family, I asked, "What kind of flowers are these?"

"These are field flowers," they told me, "romashky." I came to the realization that Babtsia had picked flowers from the field. She loved the land, and every flower was precious to her. My relatives took me to visit Babtsia's grave, and I laid the flowers there.

I still keep the remaining flowers and look at them often, remembering their history of love, of separation, of endurance. These romashky now hang in a frame on my wall. Gazing at them, I feel the presence of Babtsia, of Mama, of Ukraine, of God the Father, and of Jesus, who walked upon the earth and preached. "Look at the flowers of the field, how they grow: They neither weave nor spin. So do not trouble yourselves. Your heavenly Father knows what you need. Search first for the Kingdom of God and His justice." (Matthew 6:28-33)

The author is president of UNWLA Branch 81, Detroit.

The kiss of the sun for pardon,
The song of the birds for mirth.
One is nearer God's heart in a garden
Than anywhere else on earth.

- Dorothy Gurney, 1913

МАМИНІ КВІТИ

Рік 1943-й. Галичина була під німецькою окупацією. У той час моя мама, Василина Крижанівська Гординська, працювала на пошті у місті Станіслав (тепер Івано-Франківськ). Бабця, Марія Крижанівська, жила у Городенці. Обробляла поле та все думала про свою доньку, Василю. Коли могла, то продавала городину в місті. Так і прийшов до неї молодий хлопець, який перевозив харчі з села до міста і сказав, що він їде до Станіслава. Бабця сказала йому, що має доньку, яка працює на пошті, і запитала, чи він би не завіз їй квіти. Він згодився і перевіз квіти.

Невдовзі надійшла вістка, що москалі наступають, а німці програють. Почалася еміграція. Маму повідомили, що мусить втікати, як і інші. З собою взяла квіти, які були останнім нагадуванням про маму та рідне село. Тримала їх у руках, коли їхала на відкритому вагоні і, засипляючи, уві сні побачила маму та раптово пробудилася.

Завдяки молитвам бабці, під «охороною» її сліз, пережила таборування у Німеччині та переїхала до Америки з чоловіком Романом Гординським.

Ті улюблені квіти завжди були поряд. Мама мені показала їх. Я запитала: «Що це за квіти?» Мама розповіла, що вона одержала від Бабці великий букет квітів. Зростаючи в Америці, я собі уявляла великий букет, як звичайно виглядають квіти у квіткових крамницях. Я бачила бабчині квіти — засушені, дрібні і дуже ніжні. Коли мама померла, я їх далі тримала, як щось дуже дороге.

Прийшла нагода поїхати до Городенки завітати родину. Родина сказала мені, що підемо на могилу бабці. Ще в Америці подумала я: «Що би повезти на могилу бабці?» Прийшла думка повезти квіти, які вона дала мамі. Я сховала кілька квіток у конвертку, залишаючи собі решту, і привезла. Показую їх родині, і питаю: «Які то квіти?» Мені кажуть, що то польові квіти, ромашки. Бабця збрала квіти з поля. Я над тим застановилася (*задумалася — ред.*). Бабця цінила природу і для неї була важлива кожна квітка. Я залишила собі ті квіти і часто дивлюся на них. Ті ромашки у мене на стіні в рамці. Дивлячись на них, відчуваю близькість з бабцею, з мамою, з Україною та з Богом Отцем Вседержителем і Ісусом, який ходив по цій землі, що дуже любив, і який навчав: «Гляньте на польові квіти, як ростуть вони: не працюють і не прядуть... Отож, не турбуйтеся..., Отець ваш Небесний знає, що вам потрібне... Шукайте перше Царство Боже та його справедливність». (*Від Матвія 6:28-33*)

Марія Гординська Голіян.

*Квіти Польові від Бабці Марії Крижанівської
Донці Василю
1943*

*Гляньти на польові квіти,
як ростуть вони: не працюють і не прядуть....
Отож не турбуйтеся...,
Отець ваш небесний знає, що вам потрібне....
Шукайте перше Царство Боже
Та його справедливність.
Матей 6:28-33*

I. М. Трач: берегиня з роду Тарновських

Студентка КПІ Ірина Тарновська, яку сьогодні в Києві знають як віце-президента Київського дворянського зібрання Ірину Трач.

Звати її Ірина Михайлівна, прізвище в заміжжі – Трач... Ось такою, як на світліні, вона була в 1959-му р., коли закінчувала Київський політехнічний інститут (КПІ). Молода, красива тією внутрішньою красою, що Господь посилає не кожному... Народжена й вихована за радянської доби, І. Трач зуміла пронести крізь відомі нам буревії тиху гордість за свій козацько-старшинський рід – рід Тарновських з Наддніпряниці, непросто зневажений і забутий. Після 1917-го р. якось нікому не стало діла до того, що на статках та прихильності таких, як Тарновські, плекався за царату не один український талант і прогресивно мислячий розум. Навіть більше, багатьох із тих, хто не втік у «зарубіжжя», переслідували...

Вона, Ірина Трач, на власні очі бачила, як її батько, Михайло Володимирович Тарновський (1865 – 1943), постійно ховався від хижого ока, працюючи над рукописами, листами, нотатками, списками, вирізками з газет і рідкісними публікаціями. Батько боявся померти, так і не здійснивши даної самому собі клятви: впорядкувати генеалогічне древо свого роду (а бере він початок від XIII ст.!) та будь-якою ціною надати гласності духовній спадщині Качанівки – родового маєтку Тарновських на Чернігівщині (нині Ічнянського р-ну). Вірив: настане-таки час, коли людям впаде полуда з очей і відкриється істина. Вона й сама перейнялася цією батьковою вірою – ще змалку, поневіряючись з матір'ю, Є. І. Середою, по завулках і підвалах окупованого Києва та тягаючи за собою, мов найдорожчий скарб, материну швейну машинку й клунок з батьковими паперами. А підросла – то й поготів... Поміж студіюванням в КПІ, роботою та власним сімейством намагалася урвати часину, щоб і собі дізнатися: чим же опікувався її батько довгі десятиліття? Багато що їй мати розповіла, а багато чого довідалась з батькових паперів і власних довоєнних спогадів... Так-так, були «довоєнні спогади» і в неї – дівчинки-дошкільняти, яку природа наділила чіпкою пам'яттю. Вона якось навіть опублікувала їх («Спогади з дитинства», «Хроніка-2000», 1997, м. Київ), поділившись з читачем пережитим напередодні війни і під час окупації. Як на мене, ці спогади, мов той бісер, що ним вишивали кріпачки в маєтку її пращура Григорія Тарновського, природно вписалися в канву качанівського соціополотна. І кожна бісеринка щось та промовляє...

Ось, описуючи свої візити з батьком до знаних людей Києва, Ірина Михайлівна згадує пішу подорож від своєї «комуналки» на

Рейтарській до вул. Стрілецької, де жили Андрієвські... Це була сім'я фотографа С. І. Андрієвського, з яким звела доля завдяки товариству «Дагер». А фотографія – це ж була ціла сторінка в життєпису Михайла Володимировича! Він (здобувши навички найбільше під час проживання в Швейцарії в 1886 – 1894-х рр.) у своєму Києві захоплювався нею до такої міри, що став мимоволі не тільки фотодокументалістом Качанівки як соціально-культурного явища в тодішній Україні, а й членом правління товариства фотолюбителів «Дагер», учасником та переможцем численних конкурсів художньої фотографії, включаючи й міжнародних. Навіть, працюючи чиновником з особливих доручень при київському губернаторі, М. Тарновський не покидав фотографії. Адже розумів: поряд з пейзажними полотнами Василя Штернберга, мальованими в Качанівці, спробами художників-портретистів (як А. Горнович, О. Маковський, К. Маковський, І. Рєпін, М. Бодаревський, О. Волосков, О. Агін) зобразити на полотні гостинних господарів Качанівки та епізоди з їхніх буднів, його світліни матимуть перевагу документалістики, і тому їм не буде ціни. Адже рано чи пізно Україна прийде до шанування ось таких осередків, як Качанівка. Уже в 1920-х рр. йому вдається зацікавити своєю качанівською фотоколекцією нинішній Національний музей історії України. І чи могло бути інакше? В лоні Качанівки творили й виношували прогресивні ідеї кращі люди того часу, зокрема композитори М. Глінка та С. Гулак-Артемівський, художники В. Штернберг, І. Рєпін, М. Врубель, М. Ге, Костянтин та Олександр Маковські, поети й письменники, фольклористи й етнографи, серед яких – М. Гоголь, Т. Шевченко, В. Горленко, Д. Яворницький, Марко Вовчок й О. Маркевич... Саме тут писалася партитура й

уперше пролунала (1838) опера Глінки «Руслан і Людмила»... Саме Тарновським дарує Шевченко свою картину-ілюстрацію до власної поеми «Катерина»... І саме з гостей Качанівки Рєпін набирає козацький типаж для полотна «Запорожці пишуть листа турецькому султану» (1880 — 1891), насиченого історико-портретним колоритом... Як вважають знавці, Іван Сірко з люлькою в центрі полотна був змальований з командувача Київської військової округи М. Драгомирова; писар з гусячим пером у руці — з історика-етнографа Дмитра Яворницького, а похмурий козак у високій смушевій шапці, що сидить праворуч від писаря, — і з самого Василя Тарновського-молодшого, козак Голота — з його кучера Никишки...

Або ось згадує Ірина Михайлівна голодний окупаційний Київ, «комуналку», сусідів-євреїв на прізвище Яновер, разом з якими в Бабиному Яру ледь не загинула її жаліслива мати, принісши бідолашним чайник кип'яченої води для тримісячного малюка... Ніби мимохить, обмовляється авторка спогадів про вінчальні свічки своєї бабусі Надії, і як смажили вони з матір'ю на них деруни з картопляного лушпиння та крихт просяного хліба, вибраних на магазинному прилавку... «Бабуся Надія» — це лиш одне ім'я з родинного древа Тарновських, але не менш промовисте, ніж десятки інших. Надія Михайлівна Білуха-Кохановська стала «Тарновською», одружившись з батьком М. Тарновського — Володимиром Тарновським (1840 — 1921), який доводився рідним братом Василю Тарновському-молодшому (1838 — 1899) — уславленому добродію й власнику безцінної колекції козацьких старожитностей, що є нині музейним скарбом України. Надія Михайлівна належала до добре знаного на тодішній Полтавщині роду Білуха-Кохановських. Її батько, Михайло Андрійович, був прямо причетним до всіх культурно-освітніх запроваджень полтавського генерал-губернатора князя М. Рєпніна (який, осівши під кінець життя в Яготині на нинішній Київщині, опікувався долею Тараса Шевченка), проявив активність у підготовці селянської реформи, разом з дочками Надією та Олександрою багато зробив для полтавського осередку Російського товариства Червоного Хреста та Маріїнської жіночої гімназії. Словом, не одну свічу засвітили для полтавського люду просвітителі Білуха-Кохановські... Як, між іншим, і Тарновські.

Ще до революції М. Тарновський намагається опублікувати власне дослідження

Качанівки в петроградському журналі. Публікація містила цінну інформацію з історії цього унікального архітектурно-садового комплексу, була проілюстрована авторськими високохудожніми світлинами й мала гучний резонанс у колі знавців. Паралельно з В. Л. Модзалевським, відомим дослідником генеалогії українського дворянства, М. Тарновський веде власне дослідження родоvodu Тарновських. Навіть бурхливі події 1917-го р., які для багатьох змінили пріоритети, не зупинили його роботи. Як наголошує Ірина Михайлівна, «від 1917-го до 1943-го (цебто до останнього подиху — *авт.*) батько присвячував свій час «роботі в стіл». Як результат, за кілька років до нападу нацистської Німеччини на СРСР М. Тарновський завершує дослідження свого родоvodu. Його доньці від другого шлюбу, майбутній Ірині Трач, було тоді всього три роки. Та вона вдячно все життя ним користується, як і всі інші члени родини, зацікавлені своїм походженням; а також один екземпляр рукопису генеалогічного дослідження зберігається в фонді В. Модзалевського Інституту рукопису при Національній бібліотеці України ім. В. Вернадського.

Однак цим інтерес дослідника до власного роду не вичерпувався. Незважаючи на особисті важкі втрати (в 1902-му р. померла його перша дружина — 22-річна Берта Цурбухен) Михайло Володимирович продовжує «копатися» в дореволюційній літературі та періодиці, архівних документах, розпитувати рідню та друзів, по крупинці збираючи невідомі йому факти сподвижництва Тарновських в ім'я збереження української ідентичності. Збірня старожитностей, що була шляхетно передана в народне користування В. Тарновським-молодшим (експонується в Чернігівському історичному музеї ім. В. В. Тарновського), та створена ним у Качанівці «Хата-порада», як зразок давньої побутової культури українського селянства, стали стрижнями зібраного матеріалу. Щоб відчутти живий колорит описаного М. Тарновським, варто тільки вчитатися ось хоча б і в такі рядки: «Ось характерний для України перелаз у тині. Мальви й чорнобривці біля хатинки... Внутрішнє облаштування хатки суворо витримане. У світлиці побутовий, що-правда старовинний, український посуд на полиці, горщики і чавуни під припічком, рогац у кутку біля печі. В кутку на покутті старовинна ікона селянського зразка, вся завітчана і вбрана українськими рушниками... Він (В. Тарновський-молодший — *авт.*) убирався в старовинний козацький стрій... і запрошував на

«хліб-сіль до дочки». При гостях варився куліш на салі, пеклися пиріжки із сиром до ряжанки, горілка на столі... Всім було весело, всі були задоволені».

А ще окрему увагу дослідник вділяє стосункам Тарновських з українським Кобзарем – поетом-демократом Т. Шевченком, що були започатковані ще Григорієм Тарновським. Саме завдяки йому Шевченко поріднився з Яготином на тодішній Полтавщині – моїм, до слова, рідним містом. Сюди він їде в 1843-му р. на замовлення Тарновського – намалювати копію з портрета князя М. Рєпніна, авторства швейцарського художника Й. Горнунга. Всіляко підтримувала поета й родина В. Тарновського-старшого (1810 – 1866) – шанованого ентузіаста малоросійського «просвітительства», а згодом – і родина його сина В. Тарновського-молодшого. В Качанівці просто панував «культ Тараса» і всього українського. Це характерно відбилося хоча б і в такому факті: саме В. Тарновському-молодшому Г. Честахівський передає в 1861-му р. речі померлого українського генія. Не кажучи вже про те, що шевченкіана Тарновських обчислюватиметься 1006-ма одиницями, перш ніж лягти в основу експозиції Національного музею Т. Шевченка в Києві.

В задушливій атмосфері 1930-х М. Тарновський намагається боротися за збереження Качанівки, надання їй статусу заповідника. Його донька Ірина ще гойдалася тоді в колиці, але вирізки з радянських газет, які вона зберегла в особистому архіві, промовисто свідчать на користь наполегливості її батька. Яка, однак, розбилася об найбільш популярну в СРСР «архітектурну споруду» – бюрократичну стіну: в Качанівці відкрили санаторій для колгоспників, цебто, прикриваючись турботою про трудівників, зневажили нагальну потребу зберегти цю історико-культурну перлину України для нащадків тих же трудівників. Втім, навіть нині, незважаючи на статус «Національний історико-культурний заповідник» (2001), Качанівка гостро потребує уваги уряду, інвесторів і меценатів, громади. З гіркотою Ірина Михайлівна промовила в недавній телефонній розмові: «Ставки нечищені... Парк заростає хащами... Потрібна турбота на державному рівні, а її немає».

Цю непробивну стіну великодержавної байдужості Ірина Михайлівна відчула на собі ще тоді, коли підросла трохи, і настала її черга писати й оббивати пороги, добиваючись того, що в цивілізованих країнах робиться за ве-

лінням громадської совісті. Не раз натикаючись у батькових нотатках на прізвище П. Тичини (а також М. Рильського, М. Корнійчука та багатьох інших знаменитостей радянської доби), 12-річна дівчинка викладає в листі до поета свою затурбованість долею батькового цінного архіву. Після цього її запрошують на «прийом» до заступника голови Ради Міністрів УРСР М. Бажана; той направляє згодом до них додому «комісію», яка за відсутності Ірини, тицьнувши спантеличеній матері 500 крб, вилучила з батькових паперів цінні матеріали й світлини, доля яких невідома й понині. Ось такий вигляд мала «турбота по-московськи» про українську минувшину... А ще помітно поменшало батькових паперів після того, як порився був у них працівник музею ім. Т. Шевченка Купріян Шевченко – людина, яка, здавалося б, як ніхто інший, мала б піклуватися про чистий екологічний простір навколо імені Великого Кобзаря.

Те, що залишилося, вона не бариться опублікувати з настанням так званої «доби гласності». Зокрема, батькові доповнення до родоводу Тарновських були внесені до 1-го випуску V тому «Малоросійського родословника» В. Модзалевського, що був виданий у Києві 1996-го р. Історичні нариси М. Тарновського, написані з добрим знанням об'єкта, чистим сумлінням справжнього мемуариста та «живою» мовою, охоче беруть до друку в культурологічному журналі «Хроніка-2000» (1997), з передмовою мистецтвознавця С. Папети «Повернення «старих українців». Там само публікують згадувану вище роботу І. Трач – «Спогади з дитинства». У 2013-му р. в збірнику наукових праць «Скарбниця української культури» (Чернігів) з'являється ще одна її публікація – «Про Михайла Володимировича Тарновського».

Рідко який історик, журналіст чи письменник, працюючи над темою Тарновських, обходить без посилань на дослідження та спогади М. Тарновського. Сьогодні ж, коли прогресивна громадськість України готується відзначити 180-річчя від дня народження Василя Тарновського-молодшого, це набуває особливо го звучання: правдивому слову й справді немає ціни, коли настає момент говорити з народом. Вона, Ірина Трач, зберегла для нас це правдиве слово. За що варто б низько вклонитися їй – берегині документованої та олюдної талановитим пером Михайла Тарновського пам'яті про славний український рід.

Тетяна МакКой, журналіст, шт. Теннессі.

Ukrainian National Women's League of America, Inc.
Стипендійна Акція Союзу Українок Америки

ДОПОМОЖІТЬ НАМ НІКОМУ НЕ ВІДМОВИТИ!

Повідомляю, що праця у Стипендійному бюро розпочала 51-й рік безперервної діяльності. В Україні навчальний рік закінчується наприкінці червня. Крім того, що ми надали багато стипендій в Україну, ми ще не закінчили виплат. Нам залишилося 23 нових претенденти різного віку, які чекають своїх опікунів-спонсорів.

Звертаємося до людей доброї волі, зокрема відділів і членок СУА, взяти під опіку учня або студента/тку в Україні, де тепер є найбільша потреба через воєнний час та неспокій.

Стипендійна Акція СУА є зцентралізована. Усі пожертви, включно на стипендії, просимо присилати до Стипендійного бюро в Матавані, Н. Дж.:

UNWLA Scholarship Program, PO Box 24, Matawan, N. J. 07747-0024.

За інформацією слід звертатися до референток стипендій Вашого відділу, або до особи, яка тим займається. Координати Стипендійної Акції СУА подані внизу.

Щире спасибі всім членкам Комісії Стипендій СУА за труд та вільний час, який присвячуєте нашій програмі. Ми вдячні відділам, округам і поодиноким членкам СУА за опіку «своїми» стипендіатами.

Дякуємо всім спонсорам і жертводавцям за фінансову підтримку, без якої ми не могли б існувати! Ваші добрі серця та зрозуміння потреби Стипендійної Акції СУА винагороджені успіхами випускників, які тепер передають своє знання наступним поколінням у країнах свого проживання та в Україні.

Анна Кравчук, референтка стипендій СУА.

ДО НАС ПИШУТЬ ВДЯЧНІ СТИПЕНДІАТИ...

«Шановні Членки Союзу Українок Америки!

....Щиро дякую Вам за допомогу, яку Ви надавали мені протягом мого навчання у школі та університеті. Завдяки Стипендійній Акції Союзу Українок Америки я мала достатньо коштів, щоб закінчити з відзнакою Донецький національний університет імені Василя Стуса.

Через російську агресію, я з мамою, учителькою української мови та літератури, залишила рідне місто Донецьк у 2014-му р. Понад 3 роки ми вимушені орендувати житло. Цього року мені вдалося отримати перше місце в обласному етапі XVI Міжнародного конкурсу з української мови ім. Петра Яцика, перемогти на Міжнародному мовно-літературному конкурсі учнівської та студентської молоді ім. Тараса Шевченка, перемогти в номінації «Наукова сміливість» у Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт. Я планую присвятити свою діяльність вивченню особливостей мови мас-медіа в Україні, Європі та Америці, написати та захистити докторську (PhD) роботу. Щиро дякую за турботу про мене.

З повагою, Євгенія. 28.08.2017.»

Гратулюємо Євгенії за досягнення, з подякою її опікунці Дарії Курилко, членці 86-го Відділу СУА в Н. Дж.

«Шановні Пані... Прийміть мої найщиріші вітання... також хочу висловити Вам щирю вдячність за Вашу щедрість, добро та милосердя. Мені було дуже приємно отримати допомогу від вас; я обіцяю, що ці гроші я використаю з розумом та для свого розвитку... мені 10 років і я навчаюсь у 5-А класі. З початку року відвідую курси англійської мови. А два місяці тому в нашій школі ввели пробний безкоштовний курс від Академії кодування. Там нас вчать основам кодування, а також ми відвідали відкритий урок від руху Hour of Code. Там ми створили кожен свою невеличку гру (на комп'ютері) та отримали сертифікати й велике задоволення... Ще раз дякую Вам!

I. K. Київ, 2018 р.»

У ПАМ'ЯТЬ

Із приводу відходу у вічність та в пам'ять св. п. Мирона Мартинця, складаю **100.00 дол.** до Стипендійної Акції СУА з нагоди 50-ліття, а матері, Почесній членці СУА, п. Іванні Мартинцеві складаю мої глибокі співчуття. Вічна Йому пам'ять!

Лідія Белендюк, Членка 56-го Відділу
СУА, Норт Порт, Фл.

IN MEMORIAM

In Loving Memory of Helen Tyckyj please accept our donation to the UNWLA Scholarship Program: **\$30** from Roman G. Omecinskyj, Rochester, N. Y.; and **\$25** from Bernard Lehman, Webster, N.Y. Memory Eternal!

ПОЖЕРТВИ ЗА СІЧЕНЬ 2018-го р. / DONATIONS IN JANUARY 2018

\$1,330	Dr. Daria Nowakiwska Lissy, PhD (54);
\$1,130	UNWLA Br 56, North Port, FL;
\$1,000	Maryann Mysyshyn (ML);
\$800	Luba Wyznyckyj;
\$440	UNWLA BR 124;
\$330	Olena Boyko (56);
\$300	Jaroslava D. Myluk (86);
\$220	Dr. Marta Biskup, DDS (ML), Nestor & Anisa Shust, Walter & Ulana Zynych (108), UNWLA Br 113;
\$200	Patricia Bodnar McGarrigle (13);
\$110	UNWLA Br 45;
\$70	Dr. Daria H. Rusyn (12);
\$21	Renata Bihun (28);
\$20	Olga Kowal (24).

We thank you for your generosity! Щиро дякуємо за Вашу благодійність!

*Анна Кравчук, почесна голова СУА, референтка стипендій СУА,
М. Оріся Яцуць, скарбник Комісії стипендій СУА.*

Запрошуємо загостити до нас за домовленням по телефону 732-441-9530; будь ласка, залишіть повідомлення, або е-поштою: email: nazustrich@verizon.net

Леонід Полтава

КНЯГИНЯ ОЛЬГА

(До фото на обкладинці «Одяг княгині Ольги, Україна, X сторіччя».

Уривок з поеми «Слово про Україну», написаної для колекції «Історичний одяг українки»)

Державо Київська, о, русичів Державо,
З гербом тризубом і Христовим знаком,
З карбованим і золотом, і правом,
З мечем крицевим і пахучим злагою, —
Ти йдеш у світ широкою ходою,
Ідеш на світло Риму й Візантії...
Уже умивсь свяченою водою
Святим Андрієм виведений Київ!
Йдеш на Варязьке, йдеш на Руське море,
Європи й світу вольная Державо,
Несеш красу і власне сяйво в зорі,
Моїх прапредків радосте і славо!..
З Болгарської далекої столиці
Взяв Ігор-князь князівну за дружину:
Рід Симеонів золоту орлицю

З Плискова випустив на Україну.
Хай не Єленою тебе там будуть звати,
А Ольгою любовно наречуть —
Неси їм, Ольго, як Достойна Мати,
Найпершу християнську свічу!
Нехай впадуть божки!..
І вийшла Мати
На гори Київські, у придніпрянський рай,
Щоб Ольгою Великою назватись
І слобо Боже принести в наш край!..
Являєшся нам у прецінних шатах:
Туніка ясна і корона щасна...
Хоч відійшла, що й зором не здігнати —
Жива ти, Ольго, вічна і прекрасна!

Дарія Генза

Прощальне Слово Дарії Дроздовської – членки 83-го Відділу СУА в Нью Йорку, під час панахиди 1-го листопада 2017-го р.

Шановні Родино, Союзянки, Приятелі і всі присутні! Дозвольте мені попрощатися з бл.п. Дарією Гензою від союзянок 83-го Відділу СУА, довголітньою членкою якого була Покійна.

Знаємо, що кожний з нас приходиться на світ з певним завданням, відомим тільки Всевишньому Творцеві. Виконавши його, переступаємо межу вічності, хоча й нам здається, що відходимо несподівано. Глибока мудрість вчить нас: «На цьому світі маємо працювати так, якби ми мали вічно жити, а жити так, щоб кожної хвилини могли відійти». Цієї мудрості протягом свого життя дотримувалася п. Дарія.

Приємно згадую першу зустріч з цією надзвичайною жінкою, яку я вперше зустріла на сходинах 83-го Відділу 20 років тому. Вона була виховною референткою та провадила «Світличку», засновану Окружною Управою СУА в Нью Йорку в 1971-му р., і існування якої підтримував наш відділ до 2016-го р. (в тому ж році її передано суботній школі Українознавства).

Пані Дарія була гарна, вродлива жінка, яка притягувала до себе своєю щирістю, доброзичливістю та любов'ю до людей. Пізніше доля звела мене ще ближче з нею, коли я стала референткою суспільної опіки відділу, а п. Дарця тривалий час була власницею агенства, яке виконувало різні послуги, а також пересилку пачок в Україну та в інші місця. Багато, багато пачок було вислано суспільної опікою СУА через це агенство, тобто через п. Дарцю. Її праця була важкою, бо мусила всім допомагати — мені, як референтці суспільної опіки, а також іншим, хто звертався до неї, як до рідної мами; особливо новоприбулим, які з різних причин опинялися в Нью Йорку і заходили до п. Дарці і яким вона допомагала як матеріально, так і духовно. З ініціативи п. Дарії я почала працювати з нею в «Світличці» як учителька і ще ближче пізнала її.

Спілкуватися і працювати з нею було дуже легко: вона розуміла людину з півслова, була доступною, лагідною, дотепною і терпеливою; особливо любила дітей, а вони — її,

вчила їх танцювати, співати і завжди приносила їм цукерки, так звані *lollipop*, які давала при кінці заняття і на які діти дуже чекали. Навіть пізніше, коли переходили в вищі класи, прибігали і тулилися до неї. За час існування «Світлички» п. Дарія випустила понад 800 градуантів.

А скільки сили й енергії вона віддавала дітям під час проведення церквою св. Юра щорічних фестивалів, в яких брали участь діти «Світлички»! Не можна забути її українські народні строї, в які вона одягала дітей під час виступів і які позичали в неї й інші гурти.

Також пригадую *Гарбузівки* нашого 83-го Відділу, на яких п. Дарія влаштовувала маленький аматорський театр з наших членок і була ведучою, а точніше — режисером. Її організаторський талант, художній смак та артистичність були на високому рівні.

Пані Дарця була релігійна й активна парафіянка, сильна духом, працююча, скромна, оптимістична, обов'язкова, уважна до людей; була доброю співрозмовницею, вміла цікаво оповідати про своє життя. А основне — була щирою та відданою українкою, яка безмежно любила свою неньку Україну і все українське, хоча й жила за її межами.

Важко перелічити всі справи, якими цікавилася та займалася п. Дарія. Виховала з мужем двох дочок, Олю і Дарію, яких дуже любила. Пані Дарія прожила гарне та змістовне життя, яке може бути взірцем для наслідування молодим поколінням союзянок. Пам'ять про п. Дарію залишиться в наших серцях до кінця життя, бо була вона особливою людиною, яка не жила тільки для себе, а творила добро для інших людей, яких безмежно любила.

Прощайте, дорога п. Даріє! 83-й Відділ СУА довго відчуватиме втрату Вас. Нехай гостинна американська земля буде Вам легкою!

Вічна Вам, п. Дарцю, пам'ять! І хоча закінчити зі словами Ісаї (60, 20): Сонце Ваше, п. Дарцю, більше не зайде, бо Господь буде Вашим вічним Світлом.

Шановним доням — п. Олі та п. Дарії, та всій Родині висловлюю мої глибокі співчуття.

ЩЕДРИЙ ВЕЧІР

83-й Відділ СУА у Нью Йорку кожного року влаштовує традиційну **Святу Вечерю на Щедрий Вечір** в ресторані Українського Народного Дому. Крім Вечері союзянки з родинами і гостями співають щедрівки, часами читають Різдвяні вірші чи спомини.

18-го січня 2018-го р. на Щедрому Вечорі культурно-освітня референтка відділу Олександра Юзенів розповіла про перші роки Різдвяних святкувань нових іммігрантів у Нью Йорку в п'ятдесятих роках минулого століття. Пропонуємо читачам текст її виступу.

Христос Хрестився в річці Йордан!

18-го січня — другий Святий Вечір, або Щедрий Вечір, або Голодна Кутя, а 19-го — свято Богоявлення, або Йордан, або Водохреща — в пам'ять, коли Іван Хреститель охрестив Ісуса Христа в річці Йордан і коли, згідно з Євангелієм, з неба пролунав голос Бога: «Ти Син Мій улюблений, що Я вподобав Його!» Тоді-то над Ісусом з'явився Святий Дух у вигляді голуба.

У Щедрий Вечір люди постять і сідають до вечері, коли зійде перша зірка. Вечеря така сама, як на Різдвяний Свят Вечір. У день Водохреща священники освячують воду, яку люди вважають спасінням від багатьох недуг; нею освячують церкви, домівки, а також тварин у господарці. В Україні Водохреща як і колись, так і тепер святкують дуже гарно та побожно. З церкви на став чи річку йдуть довгі процесії священників і людей з іконами та хоругвами, хори і односельці співають церковні пісні. Там напередодні вже вирізано в льоді ополонку, а вирізаний з льоду хрест ставлять вертикально та прибирають його смерековими галузками, чи барвінком, іноді зафарбовують буряковим соком. Для жінок-господинь свята — це велика праця та відповідальність: приготувати традиційну їжу, дотриматися традицій, звичаїв святкувань і передати їх дітям та внукам.

Часто у ті передсвяткові та святкові дні жінки відчують якусь тривогу, неспокій, нервовість. Та не ми, які тут сьогодні присутні! Ми не відчуваємо ніякої тривоги — вона нас оминає, бо святкуємо з приготуванням в українському ресторані, та ще й в гурті приятелів і знайомих. Весь клопіт ми переклали на голову нашого відділу Любу Шатанську та імпрезову референтку Надю Савчук, яка вже стільки років так уміло замовляє й оселедці, і калач, і вареники, та ще й дзвонить до приятелів, запрошуючи прийти до нашого відділу в гості на кутю.

Свята, особливо зимового циклу як Різдво, Новий Рік, Водохреща — викликають завжди спомини про дитинство і ті щасливі, безжурні роки, коли весь життєвий тягар лежав на наших батьках, а ми тільки безтурботно бігали, колядували, щедрували та об'їдалися пампушками і солодощами...

Дехто уникає споминів, а на мою думку, споминів не треба боятись чи уникати їх. А навпаки, треба їх плекати та розширювати, старатись пригадати все більше і більше, бо ж людина — це не тільки те, що нині, але і минуле. Спомини збагачують наше життя, то ж не викреслюймо з нашого життя ті безжурливі роки дитинства. Я не буду переказувати вам свої спомини столітньої давнини про Різдвяні чи Йорданські свята в моєму дитинстві, а тільки з початків нашого приїзду до Америки — 67 років тому, та нагадаю про проблеми з календарем і ялинкою. Пригадую своє перше Різдво в Америці у 1951-му р. Перед тим ми з мамою, виїхавши з України, цілий рік скитались по Словаччині, а відтак п'ять років перебували в таборі українців-втікачів у Німеччині. Ті табори Ді-Пі (*Displaced Persons*) були як маленькі українські держави — зі своїми церквами, школами, навіть зі своєю таборовою поліцією. Проблем з календарем і ялинками в таборах не було, — ми святкували разом з Україною, що була під ярмом совітів. А тут раптом, перепливши Атлантичний океан, ми опинились в Нью Йорку у світі, де всі святкують Різдво у грудні. І нам треба було зовсім інакше підготуватись, щоб святкувати Різдво по-своєму.

Бо тоді, у 50-ті роки минулого століття, нам навіть в голову не приходило, щоб святкувати Різдво у грудні (ми жартома казали тоді, що це «польські свята»). Нам дуже важливо було почуватись собою, ні до кого не пристосовуватись, зберегти своє «я», свою ідентичність. А в Америці це було можливим. От і тепер в моєму будинку бачу на дверях одного помешкання прикріплену маленьку бляшану табличку — «мезузу», яка означає, що там

живуть євреї; над моїм і під моїм помешканням живуть ірландці, тобто римо-католики; а на самому низу — новий мешканець Сулейман, мабуть, мусулманин. І кожний святкує по своєму.

На моє щастя, у Нью Йорку українці — і православні, і греко-католики, святкують за «старим» календарем. В Америці, мабуть, щоб заохотити людей бути щедрими при купівлі дарунків на свята, ялинки ставлять за тричотири тижні перед Різдвом, і зразу ж по Різдві, яке триває тільки один день, їх безжалісно викидають на вулицю. Часом тримають і до Нового Року. У мене вдома ставили та засвічували ялинку аж на сам Святий Вечір і тримали її до Йордану.

Головною проблемою тоді, у ті 50-ті роки, як і тепер, було те, де взяти на наші свята свіжу ялинку. Купити її в грудні, перед католицьким Різдвом, і тримати 2 — 3 тижні в теплому помешканні аж до наших свят — неможливо, вона обсіплеться.

Нагадаю, що в ті роки олія була дешева, і господарі обігрівали помешкання дуже добре. Пригадую, як одні з моїх господарів — «старі іммігранти» з Буковини, не мали автоматичного термостата й обігрівали дім так, що вікна треба було відчиняти. Не так, як тепер.

На те перше в Америці Різдво у 1951-му році в грудні мама купила невеличку живу ялинку і на шнурку повісила її «догори ногами» за вікном, що виходило на невелике подвір'я на 7-й вулиці. «Штука» вдалася, ялинка не висохла, і 6-го січня ми засвітили нашу пахучу ялинку та, змучені цілоденною працею (мама у швейній фабриці, я у фабриці коробок для шоколадок) сіли до Святої Вечері. Їли ми мовчки, тільки часом перекидались кількома словами, боялися згадати щось про Україну, про батька та брата з дивізії «Галичина», що безвісти пропали, бо боялись, що розплачемось. Було дуже сумно.

У наступних роках по-різному бувало з тими ялинками. Одного разу ми купили ялинку перед католицькими святами та заховали її на даху дому, а господар дому — американець,

думав, що це хтось полінувався винести по святах ялинку вниз, і, нарікаючи на свою долю та крижі, він зніс її та викинув до сміття. Прийшло 6-те січня, ми до ялинки — а ялинки немає!

Пізніше ми якось ухитрялись продержати куплену в грудні ялинку до січня, чи то через аспірин у воді, в яку ставили ялинку, чи тримаючи її за вікном. А часом хтось спритний привозив невідомо звідки і продавав свіжі ялинки вже перед самими нашими Святами. Також, здається, ялинки почали скроплювати якимись розчинами, щоб вони не загорілися від свічок і щоб скоро не обсіпались. Так легше було їх продержати до наших Свят.

Після смерти мого чоловіка я купила маленьку штучну ялинку, прикрашую її скляними кульками та засвічую на ній маленькі жарівочки. Коли вже діти та внуки роз'їдуться, довго відпочиваю на канапі, згадую свої Різдвяні свята в Україні (а їх там у мене було дванадцять), згадую правдиві мерехтливі свічечки на ялинці, бенгальські вогні, горіхи та «штольверки», згадую померлих Ромка, Славка, Галю і їхніх батьків, які по коляді гостили нас, малих пампушками... Думаю про три Ірки — приятельки з дитинства, від яких ще отримую з України на Свята листи та картки. Згадую, як скрипів сніг, коли ми до пізньої ночі ходили по нашій вулиці й колядували чи щедрували. Згадую, як жаль було нам вкінці розходитись по домівках.

А на кінець тішусь, що моє дитинство пройшло в Україні... в Яворові. Якби я була на кілька років молодшою, я б того всього не пам'ятала, а якби була на кілька років старша, ті спомини не були б такі безжурні. Тому нема злого, щоб не вийшло на добре.

А цікаво, що згадуватимуть колись наші діти та внуки? Чи й у них будуть гарні спомини про Різдво або Йордан? Принаймні будуть пам'ятати, що на наше Різдво у Нью Йорку завжди був сніг.

*Олександра Юзенів,
83-й Відділ СУА, Округа Нью Йорк.*

До уваги авторів і дописувачів!

Просимо надсилати статті, питання та пропозиції українською, або англійською мовою електронною поштою на адресу, яка надрукована на другій сторінці обкладинки журналу «Наше Життя»: unwlaourlife@gmail.com

СВЯТО КОЛЯДИ В ДЕТРОЙТСЬКІЙ ОКРУЗІ СУА

*Ой, йшла Колядка вулицями в місті,
У стрічках сріблястих, в світлому намисті.
Искорки веселі на сніг розсипала,
«Божий Син родився!» – усіх сповіщала.*

Коляда!.. Переходячи з покоління в покоління, вона є отим чистим джерелом, яке наповняє людські серця щедрістю і добротою, тим самим наближаючи їх до Бога.

Щорічно, в другу суботу січня, домівка Союзу Українок Америки в Детройті наповнюється різдвяним настроєм – це наші союзнички зустрічаються, щоб провести свято Коляди в одній родині. Урочистості додали гарно прикрашена ялиночка і різдвяно-новорічні композиції на кожному столі, що їх вміло оформила Наталя Марущак, третя заступниця голови округи.

Цього року організацією зустрічі опікувалася Зірка Зубар, перша заступниця голови округи. Як було домовлено, святкова перекуска приготувалася спільними зусиллями всіх союзниць, тому незадовго стіл заряснів багатим вибором кулінарних смакот.

Програму свята підготувала та провадила Валентина Шайда, культурно-освітня референтка округи, що своїм різдвяним привітом звернулася до всіх присутніх:

*Ступає січень тихим кроком, кружля у
вальсі білий сніг,
З Різдвом Христовим, з Новим Роком
вітаю радо вас усіх!
Нехай малий Ісус на сні, що в темну ніч
на світ прийшов,
Дарує вам і вашій родині Надію, Віру і
Любов!*

*Голова округи
Віра
Андрушків
вітає
союзниць.*

А далі запросила до слова голову округи п. Віру Андрушків. З її уст почули чудове привітання з Різдвом Христовим і

Новим роком та надзвичайно зворушливі слова подяки для членів управи за весь рік праці. Усе це різдвяне звернення було подано у віршованій формі, створено особисто п. Вірою!

Далі програму вела ведуча, що озвучила приємну несподіванку – гостею свята була солістка Івано-Франківської філармонії, чудове сопрано – Оля Яловенко. Присутні з насолодою, на одному подиху, прослухали у її прекрасному виконанні колядки українською та англійською мовами, що поєднувалися з віршованими побажаннями та віншуваннями. Фортепіанний супровід здійснила наша союзниця, мама Олі – Галина Яловенко. А на закінчення виступу від родини Яловенко для гостей заколядувала донечка Олі – Марічка, чим заслужила гарячі оплески.

Співає Оля Яловенко, акомпанує Галина Яловенко.

Програма продовжувалася спільним виконанням колядок, що перепліталися з поетичними привітаннями від голів відділів. Саме в цей час до домівки з Водохресним кропленням і молитовним благословенням завітав о. Маріо Дацишин, ЧСВВ, парох церкви Святого Йосафата. В подяку за візит присутні з піднесенням проспівали для о. Маріо колядку «Бог Предвічний».

На закінчення Віра Андрушків подякувала всім гостям за присутність на святі, а союзницям – за вдалу організацію Коляди, підкреслюючи родинність заходу.

*Валентина Шайда,
культурно-освітня референтка
Округи СУА Детройт.*

*Фото взяті на facebook зі сторінки Округи СУА
Детройту, яку веде Тетяна Бедрус.*

«ЩЕДРИЙ ВЕЧІР» 125-го Відділу СУА в Нью Йорку

*...Добрий вечір вам – та й господарям!
Ми не самі йдемо – Ми Козу ведемо.
Господар і господарочка,
Пустіть у дім Маланочку...*

Дорогі Союзнянки, хочемо поділитися тим настроєм, духом Різдва та Щедрого Вечора, який ми мали завдяки нашій традиційній щорічній коляді.. Завдяки нашим колядникам: Оксані Антонюк – Звіздарю, Оксані Жукофф – Дівчині, Марії Андрійович – Маланці, Оксані Новосад – Василю, Дані Жукотанській – Козі, та Вікторії Давидовій – Циганці, були навіяні ті натхненні, святкові відчуття Коляди, які не просто передати словами, адже це ті почуття, які засіли у наших серцях.

Колядуючи, ми поринаємося в дивовижну атмосферу, певною мірою в ті колоритні, Різдвяні спогади нашого далекого дитинства в Україні.

Учасники вертепу (зліва):
Оксана Антонюк, Дана

Жукотанська, Вікторія Давидова, Марія Андрійович, Оксана Новосад, Оксана Жукофф.

Наш кумедний вигляд, настрої, дружня підтримка надавали нам енергії на цілий морозний і вітряний день Щедрого Вечора. Було радісно та святково на душі, кожна з нас «втїлилася» в свого персонажа якимось відразу, як тільки причепурились. І ми з веселим сценарієм та жартівливими щедрівками ходили «від хати до хати» щедрувати, з Новим роком та з Маланкою всіх вітати.

Нашому життєрадісному та невеличкому вертепу, дівчатам, перевтіленим у Маланку та Василя, Дівчину та Звіздаря, Козу та Циганку, зачаровано посміхалися здивовані перехожі і гостинно відчинялися всі двері, де ми щедрували:

*Прийшли щедрувати до вашої хати.
Щедрий вечір, добрий вечір!
Пустіть до печі – погріти плечі.
Пустіть до груби – погріти зуби.
Пустіть до хати – погріти п'яти.
Пустіть до хати – будемо щедрувати.
Пустіть, бо дуже Коза змерзла.*

Частування колядників в родині
п-ва Ольги та Богдана Кузьмін.

Скоренько пощедрувати не виходило. Господарі вітали, колядували з нами, обдаровували, а деякі вже чекали на нас з накритими заздалегідь столами з узваром з кмину, різдвяними стравами та ласощами, дбаючи щоб ми зігрілися, набрались нових сил і могли мандрувати далі з колядою.

Окреме щире «Дякуємо!» п. Ользі та п. Богдану Кузьмин, п. Ірині Куровицькій і п. Наталі Думі, які так тепло і по-родинному щорічно приймають і частують нас у себе вдома. Ми також надзвичайно вдячні і п. Володимирі Сливоцькій, п. Аскольду Лозинському, родинам Михайла Росцішевського і Руслани Росці, Мирославі Козак, Федеральній Кредитовій Кооперативі «Самопоміч», East Village Meat Market (Ю. Бачинського крамниці), українській крамниці «ARKA», «Veselka», Ukrainian East Village Restaurant, Klimat Lounge NYC, кав'ярні «Elsewhere Espresso», «Little Poland» і, звичайно, нашому Українському Музею за те, що підтримують нас і тепло приймали наші колядування.

Зліва: Оксана Жукофф, Оксана Антонюк, Дана Жукотанська, Вікторія Давидова, Оксана Новосад.

В Українському музеї (зліва): Марія Андрійович, Оксана Новосад, Вікторія Давидова, Оксана Антонюк, Дарія Дроздовська (83-й Відділ), Дана Жукотанська, Оксана Жукофф.

Де б ми не щедрували — в українських, польських чи американських родин, крамницях, кав'ярнях та інших закладах, — нас приймали з теплом, радістю, посмішками, а ті, хто незнайомий з нашими обрядами і традиціями, допитливо роздивлялися нас, цікавилися значенням як нашого вигляду, так і колядок/щедрівок. Так ми колядували до від 11-ої до 7-ої години вечора. Як сказала Дана Жукотанська, організаційна референтка відділу, що той «безцінний, особливий дух і настрої, який ми отримуємо, колядуючи, не здобудеш ніде»!

Крім усіх тих позитивних емоцій, які нам подарував цей святочний день, ми ще спільними зусиллями заколядували на поповнення нашої «схриньки», і в подальшому будемо допомагати потребуючим в Україні.

Дотримуючись основних цілей організації СУА, колядуючи, ми ще й зберігаємо свою українську ідентичність і культурну спадщину, інформуємо американське громадянство про українську культуру та її унікальні традиції.

*...А за сим словом будь же нам здоров,
Можний паноньку, господареньку,
Не сам з собою, з господинею,
З господинею та й з діточками.
Віншуємо ж тя щастям, здоров'ям,*

*Щастям, здоров'ям та й Новим роком,
А й Новим роком та довгим віком.
Щедрий вечір! Добрий вечір!
Добрим людям на здоров'я!*

*Марія Андрійович, Голова 125-го Відділу СУА,
Надія Бурмака, кореспонденційна референтка.*

UNWLA Branch 56 Visits the Baker Museum

Members of Branch 56, North Port, the Ukrainian American Club and some guests recently visited the Baker Museum at Artis-Naples, to take in *the Florida Contemporary* exhibition. The museum features a vast collection of work, ranging from medieval to contemporary art; its permanent collection includes *Dawn's Forest*, the largest known sculpture by Ukrainian American artist Louise Nevelson. The campus is large; it houses multiple galleries and hosts popular performing artists, troupes and orchestras from around the world.

The 2017-2018 *Florida Contemporary* exhibition was a departure from past practice. This year, Chief Curator Frank Verpoorten and Director of Curatorial Affairs Gisela Carbonell decided that they would invite what they considered the best contemporary artists with a Florida connection to exhibit a body of their work at the museum. Normally, the annual event features the work of 16 to 30 artists. This year's exhibition was limited to works from only four invited artists. One of these was Patricia Zalisko, a member of UNWLA Branch 56 whose contribution to the exhibit was large-scale collages.

During the January visit by art enthusiasts from the UNWLA and the UAC, a docent greeted them and conducted a tour of the museum's exhibitions and art from its permanent collection. Ms. Zalisko joined the group to discuss her work in *Florida Contemporary* and answer questions. UNWLA members posed for photos with the artist and her work. After viewing the exhibit, the group enjoyed a lovely lunch in Naples, Florida.

Left to right: Ann-Marie Susla, Oksana Lew, Halyna Lisnyczj, Daria Tomashovsky, Lidia Bilous, Roma Guran.

For anyone considering a trip to southwest Florida, a visit to Artis-Naples is a wonderful diversion, offering a great show and inspiration. For additional information, please consult the Artis-Naples website <http://artisnaples.org>.

UNWLA Br. 56 members Oksana Lew, Ann-Marie Susla, Halyna Lisnyczj, Lidia Bilous, and artist Patricia Zalisko.

UNWLA Branch 56 members Olena Boyko, Lieda Boyko, Patricia Zalisko

Зимовий період у праці 56-го Відділу СУА ім. Мілени Рудницької, Норт Порт, Флорида

ВОЗВЕСЕЛІМСЯ ВСІ РАЗОМ, ЛЮДИ

Цьогорічна *Різдвяна зустріч* 56-го Відділу ім. Мілени Рудницької в м. Норт Порт на Флориді, що відбулася 9-го січня 2018-го р., була дещо урочистішою, ніж попередня, рік тому, бо подія вмістила в собі урочистість вручення нагород XXXI Конвенції СУА та щорічне святкування Різдва Христового.

Колядою «Добрий вечір тобі, пане господарю...» хор СУА у складі Віри Боднарук, Оксани Лев, Яри Літош, Галини Лісничої, Катрусі Познахівської, Ані Рейнарович, Уляни Рондяк, Зіни Ференц та Христини Шелдон привітав союзняк. Опісля голова відділу п. Анна-Марія Сусла відкрила святковий вечір, привітала присутніх і передала слово голові Святкового комітету п. Лідії Білоус. Після привітань і побажань веселого святкування п. Білоус запросила до залі вертеп.

Учасники вертепу вносять прекрасну Різдвяну зірку й на сцені залі при соборі Входу в Храм Пресвятої Богородиці української католицької церкви починається всім нам знайоме дійство, яке вертає нас у дитинство, до України, до рідного дому, де пахне снігом, зеленою ялинкою та червоною калиною. Цю прекрасну атмосферу подарували присутнім учасники вертепу — *звіздар* Оксана Лев, *пастушок* Лариса Шпон, *ангел* Леся Попель, *цар 1* Нестор Олесницький, *цар 2* Юрій Крижанівський, *цар 3* Олександр Плешкевич, *циган* Зенон Шпон, *жид* Богдан Боднарук, *чорт* Остап Мацілінський, *Ірод* Богдан Футей, *воїн* Роман Рондяк, *смерть* Ліда Бойко. В ході дійства хор співає колядки «Во Вифлеємі», «Небо і земля», а на закінчення — «Бог Предвічний». Коли вертеп виходить, ведуча запрошує присутніх отців поблагословити вечерю. І починається трапеза.

Наступною частиною *Зустрічі* були виступи: дует у складі маєстро Михайла Цапара і о. Олега Сацюка та пісня у виконанні Ані Рейнарович під акомпаньямент Володимира Спички.

Далі, за програмою, починається вручення грамот XXXI Конвенції СУА.

Грамотою Почесного членства СУА нагороджується п. Іванна Головата.

Грамоти за 50-літню працю на благо українського народу вручаються пп. Лідії Білоус,

Вірі Боднарук, Оксані Лев, Роксолянці Яримович, Анастасії Фатенко.

Подяки за фінансове «Усиновлення сім'ї полеглого героя Війни Гідности» в Україні одержують п. Орест Білоус та п-во Віра і Богдан Боднаруки.

56-й Відділ СУА відзначений на XXXI Конвенції СУА кількома грамотами.

1. Грамотою «З нагоди 50-літнього ювілею Стипендійної Акції СУА».

2. Грамотою «За самовіддане служіння Суспільної Опіки СУА», а саме — за гуманітарну допомогу дитячому будинку у Львові; за щедрі датки на фонд «Жертвам Війни Гідности»; за «Усиновлення» сім'ї полеглого героя.

3. Відзначено відділ і за особливі почини: зразкове ведення фінансів у 2014 — 2016-х рр.; приєднання нових членок; точне звітування за роки 2014 — 2016.

Після цього присутні проглянули короткий документальний фільм з Конвенції про працю Суспільної Опіки СУА.

Не забули привітати союзняк і чоловіки. Товариський Клуб мужчин виконав свою колядку, скрасивши вечір своєю увагою. Союзняки за це їм дуже вдячні.

При закінченні розповіді про нашу *Різдвяну Зустріч* хочеться подякувати Святковому комітетові за підготовку такого урочистого і гарного вечора. У складі його працювали: Ліда Білоус — голова, Оксана Лев — відповідальна за *Коляду*, Уляна Рондяк — відповідальна за *вертеп*. Велику працю виконали пані: Арета Барановська, Віра Боднарук, Рома Гуран, Христя Крижанівська, Неля Лехман, Галя Лісничка, Слава Малюк, Нуся Мацілінська, Іванка Олесницька, Катя Познахівська, Леся Попель, Богданна Пужик, Анна-Марія Сусла, Зіна Ференц; музичний супровід — Володимир Спичка, технічна допомога — Іван Сусла. Велика подяка і всім іншим, хто чим-небудь долучився до успішного проведення нашої Різдвяної Зустрічі.

НОВА УПРАВА ВСТУПАЄ В ДВОРІЧНУ КАДЕНЦІЮ

Другою важливою подією в праці 56-го Відділу стали *Річні Загальні збори*, що відбулися 23-го січня 2018-го р. Після відкриття *зборів* союзняки проспівали Гімн Союзу Українок Америки, помолилися та Хвилиною

Колядники й учасники вертепу.

Грамоти XXXI Конвенції СУА.

Зліва: Анна-Марія Сусла і Почесна членка СУА Іванна Головата.

мовчання вшанували пам'ять членок, які відійшли у Вічність.

Дальше збори затвердили порядок нарад, на яких було обговорено та прийнято протокол з попередніх зборів; прослухано звіти референтур про виконану роботу протягом минулого року, продискутовано та прийнято одностайно зі схваленням. Контрольна комісія провела відповідну перевірку фінансів і п. Слава Малюк за дорученням комісії, детально прозвітувала про зразкове ведення всіх книг.

Управа 56-го Відділу. 1-й ряд (зліва): Анна-Марія Сусла, Рома Гуран, Александра Попель, Ліда Бойко, Богдана Пужик; 2-й ряд: Віра Боднарук, Ляриша Шпон, Оксана Лев, Оріся Зінич, Галя Ліснич, Роксоляна Яримович, Неонілія Лехман, Лідія Білоус. Відсутні: Любов Часто, Анна Маріані, Ірена Копій, Любов Інграм, Уляна Сось.

Зліва: Ліда Білоус, Александра Попель, Анна-Марія Сусла.

Від цих зборів починається каденція нової управи відділу на 2018 — 2019-ті рр. на чолі з новообраною головою Лесею Попель. Переобрання було проведено в належний час, але вирішено, що обидві управи попрацюють разом якийсь період, щоб новій набути досвіду.

До нової управи ввійшли: голова — Александра Попель; заступниця голови — Ліда Бойко; протоколярна секретарка — Рома Гуран; кореспонденційна секретарка — Ляриша Шпон; скарбник — Богдана Пужик; пресова секретарка — Любов Часто; вільна членка — Лідія Білоус; організаційна — Оксана Лев; зовнішні зв'язки — Неонілія Лехман; мистецько-музейна — Ірена Копі; суспільна опіка — Галя Ліснич (голова), Одарка Горбачевська, Анна Маріані, Оріся Зінич; стипендійна — Ліда Бойко; культурно-освітня — необрана, диригент хору — Любов Інграм; архівар — Роксоляна Яримович; контрольна комісія — Анна-Марія Сусла (голова), Уляна Сось, Віра Боднарук.

Прощання з уступаючою головою Анною-Марією Суслою було дуже хвилююче. Вона самовіддано працювала головою від 2012-го р., зразково справляючись зі своїми нелегкими обов'язками. Наприкінці її каденції, тобто в

2017-му р., на Флориді, в м. Тампа, відбулася XXXI Конвенція СУА, для якої багато потрудилися всі відділи СУА Флориди, зокрема й наш відділ, який є дуже згуртований і, зважаючи на сотенну чисельність, вніс немалий вклад у те, щоб конвенція пройшла успішно. А в тому велика заслуга й голови, п. Анні-Марії Сусли, з якою на цих Річних зборах тепло прощалися союзнянки, бажаючи їй всіх благ і подальшої активної участі в праці відділу.

Новообрана голова відділу пані Леся Попель, яку представила п. Роксоляна Яримович, дякуючи за довір'я, підкреслила, що наш відділ віддзеркалює гасло СУА «У праці — наша сила!» і ми будемо далі наполегливо працювати. Найперше ж її завдання нині — від управи відділу вручити Почесне звання голови 56-го Відділу п. Анні-Марії Суслі, подарунок і картку з подякою та щирими побажаннями. Усі присутні довго аплодували, висловлюючи подрузі своє признание.

ПЕРШЕ ОФІЦІЙНЕ ЗАСІДАННЯ УПРАВИ

Перше офіційне засідання новообраної управи 56-го Відділу СУА відбулося 30-го січня. Голова Леся Попель з подвоєною енергією приступила до своїх обов'язків, запалюючи членок до спільної праці. На засідання прибула й управа попередньої каденції, щоб передати всю

документацію й обов'язки новій управі, розв'язати певні проблеми.

Референтури новообраної управи прозвітували про виконану працю за січень, обговорили найважливіші справи фінансового характеру, справдивши всі надходження та видатки у відділі, а також внески до Головної управи СУА та на різні фонди. Референтка зовнішніх зв'язків п. Неонілія Лехман доповіла, що вона планує, на відзначення 85-ліття Голодомору в Україні, прочитати лекції про Голодомор в Україні в 1932 — 1933-х рр. у школах Норт Порту. Їх буде чотири, з прозірками та фільмами, і вони будуть проведені в лютому. Будуть й інші заходи. Референтура Суспільної Опіки відділу висилає до бібліотеки № 33 в Сихові, біля Львова, пачку з книжками.

Опісля було заслухано звіти комітетів, які підготовляли *Різдвяну Зустріч* і проводили *Коляду* на потреби відділу.

Багато заходів запрограмовано в точці «Біжучі справи»: 10-го лютого — *Забава*, яку організовує і проводить 56-й Відділ; 6-го березня — *Свято Героїнь* і попередньо Служба Божа за членкинь 56-го Відділу, які відійшли у Вічність; далі — організація *Весняних виставок* у бібліотеках Норт Порту й сусідніх міст і готування до Великодня.

Любов Дмитришин-Часто,
пресова референтка 56-го Відділу СУА.

Коляда 21-го Відділу СУА

Союзнянки Слава Герльовська, Леся Шебець, Надія Шевчук та Надія Хоменко з працівниками банку.

Щороку взимку приходять до людей три головні празники: Різдво, свято Святого Василя та Водохреща. А з ними і Коляда, що дзвенить по всій Україні та далеко за її межами, возвеличуючи новонародженого Ісуса.

Цього року і наш 21-й Відділ СУА підтримав цю традицію і звеселив Колядою та чудовими віншуваннями Українську Федеральну Кредитову Кооперативу «Самопоміч» в Нью Йорк-всім жертводавцям за внесок у розвиток такої

ку та родини наших членкинь. Щиро дякуємо прекрасної організації, як Союз Українок.

Після колядування наш відділ організував святкову зустріч, на якій були обговорені основні організаційні питання та плани роботи відділу на новий 2018-й р.

Щиро бажаємо всім відділам СУА успішного Нового Року.

Дарія Волощук,
пресова референтка 21-го Відділу СУА, Бруклін, Нью Йорк.

Some Thoughts On Over-The-Counter Medications

by Ihor Magun, MD, FACP

Over the past few years, the pharmaceutical industry (with the blessing of the proper authorities) has brought to market numerous new medications—including medications that were previously available only with prescriptions issued by physicians. These medications fall into the category generally referred to as “over-the-counter meds” or OTCs. They are sold in actual prescription strength or in lower-dose versions. As an added convenience, they can now be purchased not just at your local pharmacy but at your local Target or Walmart, and even at wholesale clubs that generously stock large quantities of OTCs and sell them at attractive prices. What could be better?

Easy access and lower prices are often a good thing; in fact, this trend has generally been extremely helpful, effective and safe. But, as with anything that looks good at face value, there are several important points to consider and keep in mind. Our society is very “medication oriented.” What this means is that many medical conditions or medical situations may not actually need any medications but are treated with medications anyway. One can even go so far as to state that our society has become conditioned to ingest some pill or tonic for every conceivable ache, pain, discomfort or ailment. The advertising agencies deserve some of the credit for promoting this concept and the behavior it leads to.

The most popular OTC medications address digestive issues, primarily heartburn and the like. (My article on GERD, published in the February 2017 issue of *OL* addresses this topic.) There are numerous products available, some that promise to work immediately and others that claim things will improve within a day or two. Products in this category include Zantac, Pepcid, Prilosec and Nexium. Two issues to consider here are the duration of treatment and whether the treatment is appropriate. Among things to consider is that long-term use of these OTCs, if used more than the recommended time, can result in magnesium and/or vitamin B12 deficiencies, problems that can go undetected without appropriate blood tests. In other words, taking these OTCs can address the intended ailment but may provoke or promote a completely different condition or health concern.

Another new OTC market choice is allergy medications, including nasal sprays that contain steroids. These medications should be used correctly; users should be particularly wary about the danger of duplication of medications and take care

not to combine the sprays with any oral OTC allergy medications.

Pain and anti-inflammatory products, such as ibuprofen (marketed as Advil or Motrin) and naproxen (marketed as Aleve) are also available OTC. Both work well for mild to moderate pain and inflammation. Ibuprofen is available in 200 mg doses. Higher doses (up to 800 mg) are available in prescription strength. Unfortunately, long-term use and overuse can lead to gastrointestinal hemorrhage, gastrointestinal ulcers and even kidney failure.

From these few examples the reader can easily figure out that taking higher or more frequent OTC doses can provide good relief and cure without a prescription or medical advice. But the flip-side of this convenience factor is a cautionary note: What is readily available and convenient is not always the correct choice, and easy access to a medication does not justify indiscriminant use, including prolonged treatment. The golden rule is to read the dosing instructions and pay attention to what the label says about length of time for treatment response. Above all, pay attention to any “caution” or “warning” notes on the box or bottle, especially anything that mentions drug-to-drug interactions. Do not assume that no harm will be done. Use caution when considering using any OTC products in combination, especially those containing acetaminophen (Tylenol). There have been many issues with liver failure with high and frequent doses. Read all labels carefully before using any of these products.

This column is not intended to frighten readers or give dire warnings to avoid OTCs. In fact, the availability of OTC medications is quite beneficial. The emphasis here is that all medications (whether prescription or OTC) are medications and should be treated as such. Proper judgment means that periodic medical consultations with your physician are warranted and that you should inform your physician about all OTC medications you are using.

On a final note it might be best to consider a broader view of health and well-being. Do we really need all these pills and potions? We’ve all heard the old adage about an ounce of prevention being worth more than a pound of cure. A healthy lifestyle, diet, exercise and practicing mindfulness may be the best “pill” to swallow.

«Діти – це наш дорогий скарб, се наша надія, се – Молода Україна»

Олена Пчілка

9-го березня увесь світ святкує день народження геніального українського поета і художника **Тараса Григоровича Шевченка**.

На життєвій дорозі Тарас зустрічав добрих і розумних людей, які побачили в ньому талановиту людину, викупили з неволі, допомогли з навчанням.

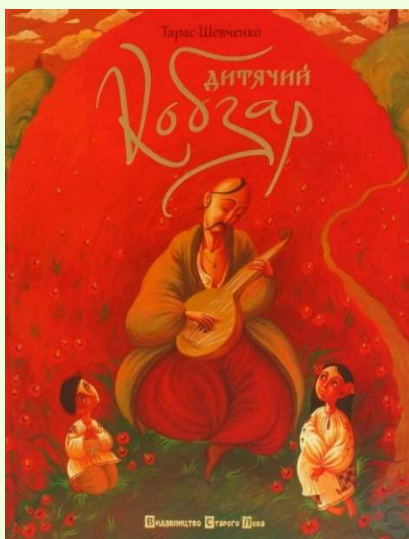
Тарас написав багато поетичних творів. Особливо знана його збірка **«Кобзар»**. Чи ви вже відкривали сторінки цієї дивної книги, захоплювались поетичним словом автора, щирістю його душі?

Його ім'ям названо вулиці міст і сіл України, Національний університет має його ім'я, найвища державна премія імені Тараса Шевченка щорічно присвоюється за найкращі досягнення в літературі та мистецтві.

По всій Україні та в усьому світі створено музеї Шевченка. Його ім'я народ увіковічив у легендах, переказах, прислів'ях, приказках.

Ми вчимося у Тараса Шевченка любити рідну землю, рідний народ, рідну українську мову, матір свою.

Про Тараса Шевченка написано багато художніх творів.

Обкладинка «Дитячого Кобзаря»
видавництва Старого Лева.

Маю я книжок багато,
Та найбільший маю дар:
— Чемна ти! — сказав раз тато,
Дарував мені «Кобзар».
В «Кобзарі» садки квітучі
І на конях козаки,

КОБЗАР

Вірш Лесі Храпливої-Щур

І русалки там на кручі...
Мов найкращі це казки!
Я вже вмію «Гамалію»
І «Підкови» вмію пів,
І колись вернутись мрію
До Тарасових степів.
Як Тарасові віддячу,
Що мене так гарно вчить?
Не годиться — добре бачу
Бути винній і на мить!
Я буду його читати
За усе, що нам зробив,
Пильно мову цю вивчати,
Що її він так любив.
Він тоді на мене гляне
Зі стіни, з-під рушника:
— Справді, вчиться непогано —
Славна дівчинка така!

ТАРАС ШЕВЧЕНКО

Вірш Святослави Гой-Стром

Тарас Шевченко — геній народу,
Боровся за правду і за свободу.
Про нього знають у кожній хаті, —
Він — наша гордість і наше свято!

Вірші Поета буду читати,
Буду про нього іншим казати,
Думи Шевченка візьму в серденько,
Щоб мною пишались татко і ненька.

ШЕВЧЕНКО

Вірш Максима Рильського

Всі його ми батьком звемо,
Так від роду і до роду:
Кожний вірш свій і поему
Він присвячував народу.

Він любив усе прекрасне,
І ненавидів потворне, —
І його ім'я не згасне,
Світлий образ — неповторний.

Чисту матір і дитину
Він прославив серцем чистим
Всю осяяв Україну
Поглядом він променистим.

Ось чому в сім'ї великій,
У цвіту садів прекрасних
Буде жити він вовіки,
Як безсмертний наш сучасник.

Склади прислів'я, об'єднавши його початок (синього кольору) із закінченням (зеленого кольору):

Початок прислів'я	Закінчення прислів'я
Шевченко Тарас наче	не забудем
Шевченкові твори сяють, мов	великий дар
Шевченків «Кобзар» — то для народу	зорі
Ми Шевченка славить будем і ніколи	сонце для нас

Своїми переписами з читачами журналу ділиться **Маріанна Душар**, авторка кулінарного дослідницького проекту **пані Стефа** (panistefa.com). Вона звертається до читачів так: «Хочу, щоб люди споживали їжу свідомо і смакуючи. Хочу, щоб перестали напихатися аби чим. Хочу, щоб усе спожите було лише на користь. Щоб кулінарна культура полягала не у вмінні відрізнити гарну кнайпу від поганої, а в розумінні процесів, які відбуваються на пательні чи в баняку (не кажучи вже про організм, але це я вже розмірялася). Хочу, щоб з нашого столу не зникали наїдки наших бабусь, а з лексикону – їхні назви».

ФАСОЛЬОВА ЗУПА ЗІ ШПОНДЕРОМ (і з затиркою) від п. Стефи

Зимові свята закінчилися і можна до Великодня жити спокійно, принаймні в сенсі *over-їдженя*. Але тим не менше, їсти щось треба. А що найліпше зігріє і наситить, але разом з тим не перевантажить наші втомлені різдвяними стравами організми? Правильно, це зупи!

Ось, наприклад, фасолівка – тут і фасолька-яськи, котра є смачною сама по собі, і класичний зуповий набір городини, і шпондерок, якби комусь хотілося чогось вудженого. А як того мало – то беріть ложку сметани, не встидайтеся. Бо, як казали древні вавилоняни, – *сметанною зупу не зіпсуєш!*

Фасолеву зупу, залежно від сезону, можемо варити по різному – пісну чи зі шкварками, на виварі з городини або на росолі. Але все одно вона буде д-у-у-уже добра! Ще цікавою в цій зупі є затирка (часом, залежно від регіону, її називають «стиранка») – терте або щипане тісто, один із традиційних в Галичині додатків до зуп, котрі додавали поживності.

Для самої зупи треба (на 12 горняток/3 літри):

2 горнятка великої білої фасолі (яськи),
велика морквина,
корінь петрушки або пастернаку,
кавальчик (5 – 7 унцій) вудженого
шпондера,
цибулина,
2 зубчики часнику,
лавровий листок, сіль, чорний перець,
зеленина петрушки та кропу.

Для затирки:

велике яйце (або 2 жовтки),
5 унцій борошна.

Фасолю перебрати, помити, залити на ніч кип'яченою водою і в тій же воді зварити з додаванням потертої на грубій терці моркви та петрушки. З борошна та яйця замісити на воді туге тісто, натерти його на грубій терці. Якщо фасоль вже от-от

звариться – долити води (до бажаної кількості) й терте тісто. Варити на повільному вогні допоки не приготується тісто, посолити, кинути розтовчений часник і лавровий листок. Готову зупу налити в глибокий таріль, покласти по ложці підсмаженого з цибулею шпондерку, посипати зелениною петрушки та кропу. До зупки подати грінки з хліба, натерті часничком.

Отож, фасольова зупа зі шпондером – це одна з тих зуп, які точно зігріють вас. А на завершення ще одна маленька ремарка про фасоль-яськи – це єдина річ, яку я заморожую на зиму. Поки молода, не висушена, складаю в мішечки і кладу в морозилку. Заморожена так фасолька дуже швидко вариться. То ж, коли буде сезон свіжої фасолі – не забудьте спробувати.

Словничок від п. Стефи

Баняк – горщик, казанок.
Вуджений – копчений. **Затирка** – страва з борошна, розтертого з жовтками і звареного на воді, різновид клюсок. **Зеленина** – зелень, пряні трави. Також часом вживається в значенні зелених салатів. **Зупа** – перша страва, юшка. **Кнайпа** – невелике кафе. **Пательня** – сковорідка. **Шпондер** – частина свинячої туші, сало з прожилками м'яса. **Яськи** – велика біла фасоль.

ГОЛОВНА УПРАВА СОЮЗУ УКРАЇНОК АМЕРИКИ

ПОЧЕСНІ ГОЛОВИ СУА

Анна Кравчук, Ірина Куровицька

Маріянна Заяць – голова СУА

ЕКЗЕКУТИВА

Ліда Яхницька – 1-ша заступниця голови
Христина Бойко – 2-га заступниця голови для справ організаційних
Надя Нинка – 3-тя заступниця голови для справ зв'язків
Ірина Бучковська – протоколярна секретарка
– скарбник
Віра Кушнір – фінансова секретарка
Марія Андрійович – вільна членка
Валентина Табака – вільна членка

ГОЛОВИ ОКРУЖНИХ УПРАВ

Віра Андрушків – Дітройт
Галина Генгало – Філадельфія
Галина Романишин – Нью Йорк
Маріянна Лівча – Нью Джерзі
Доля Кріслата – Огайо
Любомира Калін – Чикаго
Христина Мельник – Нова Англія
Марія Кейд – Центральний Нью Йорк
Ольга Сперкач – зв'язкові віддалених
Оля Черкас Відділів
Іванка Олесницька – зв'язкова вільних членок

РЕФЕРЕНТУРИ

Ока Грицак – суспільної опіки
Анна Кравчук – стипендій
Людмила Грабовська – у справах культури
Оксана Лодзюк – соціальних засобів комунікації
Таня Бедрус – виховна
Наталія Павленко – мистецтва і музею
Ольга Дроздович – архівар

КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ

Рома Шуган – голова
Рената Заяць – членка
Ірина Легун – членка
Ірена Рішко – заступниця членки
Орися Зінич – заступниця членки
Оксана Скипакевич Ксенос – парламентарист
Лариса Тополя – україномовний редактор журналу "Наше Життя"
Тамара Стадниченко – англомовний редактор

THE NATIONAL BOARD OF THE UKRAINIAN NATIONAL WOMEN'S LEAGUE OF AMERICA, INC.

HONORARY PRESIDENTS

Anna Krawczuk, Iryna Kurowyckyj

Marianna Zajac – President

EXECUTIVE COMMITTEE

Lydia Jachnycky – 1st Vice President
Christine Boyko – 2nd VP – Membership
Nadia Nynka – 3rd VP – Public Relations
Iryna Buczkowski – Recording Secretary
Vera N. Kushnir – Financial Secretary
Maria Andriyovych – Officer at Large
Valentyyna Tabaka – Officer at Large

Oksana Skypakewych – Parliamentarian
Xenos

REGIONAL COUNCIL PRESIDENTS

Vera Andrushkiw – Detroit
Halyna Henhalo – Philadelphia
Halyna Romanyszyn – New York City
Marianna Livcha – New Jersey
Dozia Krislaty – Ohio
Lubomyra Kalin – Chicago
Christine Melnyk – New England
Maria Cade – New York Central
Olha Sperkacz, Olya Czerkas – Co-Liaisons for Branches-at-Large
Ivanka Olesnycky – Liaison for Members-at-Large

STANDING COMMITTEES

Oka Hrycak – Social Welfare Chair
Anna Krawczuk – Scholarship Chair
Ludmyla Hrabovsky – Cultural Affairs Chair
Oksana Lodziuk – Social Media
Tetyana Bedrus – Education Chair
Natalie Pawlenko – Arts and Museum Chair
Olya Drozdowycz – Archives Chair

AUDITING COMMITTEE

Roma Shuhan – Chair
Renata Zajac – Member
Iryna Legoun – Member
Irene (Tetiana) Rishko – Alternate Member
Irena (Orysia) Zynycz – Alternate Member
Larysa Topolya – Ukrainian-language editor of *Our Life*
Tamara S. Cornelison – English-language editor

**СТИПЕНДІЙНА АКЦІЯ СУА
UNWLA, INC. SCHOLARSHIP /
CHILDREN-STUDENT SPONSORSHIP PROGRAM**
171 Main St., P.O. Box 24, Matawan, NJ 07747-0024
Phone / Fax: 732-441-9530
E-mail: nazustrich@verizon.net

УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ / THE UKRAINIAN MUSEUM

222 East 6th Street, New York, NY 10003
(212) 228-0110 • Fax (212) 228-1947
E-mail: info@ukrainianmuseum.org
Website: www.ukrainianmuseum.org

**Одяг княгині Ольги,
Україна, X сторіччя.**
(Наталка Глоба-Захарченко).

З колекції «Історичний одяг українки». Цей чудовий старокняжий стрій відображає могутність і добробут Київської держави X ст. Одяг складається з трьох головних частин. Туніка — з дуже довгим цікавої форми рукавом. Підтягнений і зав'язаний вище ліктя, він творить «буф», а далі переходить у вузький рукав з окремими парчевими нарукавниками. Поверх туніки — дальматика з широкими, всадженими округлим окатом, рукавами. Вона вузька, вирізана боками, обшита широкою каймою-бортою, що показує (ілюструє, засвідчує) вплив Візантії. Оплечіє — широкий пояс з тієї борти, за яку заткано вишивану берегами хустину. Як відзнаку княжого роду, Ольга має на шиї гривню — рід коміра, плетеного із золотого дроту. Верхня частина — це мантия з дорогої парчі, застібнена «фібулою» — округлою пряжкою на правому рамені. На голові — «мафорій» — серпанок, повитий навколо шиї, кінці якого спущені на плечі. На це вдягнений наголовник-шапочка із червоного оксамиту, прикрашена перлами. Стемпа-корона платівчата, емалевана з коштовним камінням, викінчена перлами. На ногах — білі панчохи та прикрашені сап'янці.

**Princely Period of Kyivan-Rus':
Attire of Princess Olha**
(Natalka Hloba-Zakharchenko)

This beautiful costume reflects the prosperity and power of the Kyivan-Rus' state of the 10th century. The garment has three main parts: a tunic, a dalmatic, and a mantle. The tunic, a loose plain gown, was distinguished by long sleeves that were pulled upward and tied above the elbows creating a "puff," which descended into a narrow sleeve with broad brocaded over-sleeves at the wrists. The dalmatic (worn over the tunic) shows a strong Byzantine influence. It was narrow, slit at the sides, edged with a wide decorative border, and had bell-shaped sleeves. A broad sash matching the decorative border was worn around the waist with an embroidered handkerchief tucked into it. A wide woven gold collar (a sign of the wearer's princely status) covered the neck and shoulders. The mantle was a cape-like outer garment worn over the tunic and dalmatic. It was made of rich brocade and fastened by a round clasp over the right shoulder. The head was covered with a veil wound around the head and neck and falling over the shoulders and back. A red velvet cap, decorated with pearls was worn above the veil along with a plated enamel crown set with precious stones and pearls. White hose and ornamental slippers covered the legs and feet.